

Kitapm k'danjin Apokalips ken Jan raanjo
Kupm metn taar taadjeki doobm gen dooy kitapm
 k'danjin Apokalips ken Jan raanjo

Jan debm ken raan kitapm ara se taad metn nakgen ken Isa al-Masi taadiño metin tood tal se. Kaad ken se naan j'ok k'baansin gōtn maane ol gurugin daan ki k'danjin Patmos se. Ken ol jaay j'ok k'baansin se taa naan taad Labar Jiga gen Isa al-Masi jeege tu, kaad ken se bo gaar magal *Rōm ki lee dabar dabar jee al-Masige se. Naan raan eglizge tun cili ken taa naan Turki ken borse se gōtn ken markabge lee daarni, oō gōtn se k'danjin Smirn. Jee al-Masige jaay k'dabarde se taa naade jeel melde bo Isa al-Masi kalin ki sum. Kaad ken gōto tedden oōn se bo, Jan raandēn kitapm se taa aden tōogŋ maakde do kaal maakde ki oō do kōnd doōde ken naade oōnd do Raa ki se. Maakŋ kitapin ki se Jan taad metn nakgen Isa taadin metin ute napar taargen aan gōo j'laal kaal naagŋ taara. Naōo nakgen se jee al-Masigen jeel Kitapm ken Raa dooko ute jeege do dōkin se bo jeel ok metina, ey num jee kuuy se, naade jeel ok metin eyo. Nakgen Isa al-Masi teec naan Jan ki jaay taadin metin se, naparde kalaŋ eyo, naōo ko taarin se kalaŋ sum. Ko taar ken Jan jen taada tap tap se naan je deekŋ oō borse j'aak aan gōo nakgen ok tōogō do jeege tu se bo cirga gōto baa se paac, naōo Isa al-Masi, naan ken Mel kalaŋ sum se utu 'cir nakgen ok tōogō do jeege tu se gen sōrokina. Naan 'tedn naan se taa gen Raa oō gen jeenge.

Jan taad metn nakgen ken naan aako

¹ Kese bo metn taar nakgen k'jeel metin ey jaay *Raa taad metin Isa *al-Masi ki oō Isa ol kōf naan se baa taad

metiñ buliñ Jan ki, taa Jan baa taad metiñ jee tēdn naabm Raage tu nakgen ken utu 'kaan naan ki se. ² Jan se aako utu kaamiña ð taad metiñ paac jeege tu ð kēse Taar Raa mala ð kēse bo nakgen met ken k'jeel metiñ ey jaay Isa al-Masi mala taadiño metiñ se. ³ Maak-raapo debm ken dooy taar se jeege tu ð maak-raapo jeege tun booy taar ken teeco taar Raa ki ken k'raañiño ara ð took do ki. Taa nakgen se kaadiñ ðpga gōōō utu 'kaana.

Jan raay ðl tōōsiñ *eglizge tun taa naañ Azi ki

⁴ Kēse maam Jan bo m'raansēn kitapm se naase eglizge tun maakñ gēgerge tun kaam cili ken taa naañ Azi ken kaam kalañ. Ōñ Raa ken do ðakiña, bōrse, ð ken utu baado ð ute nirl Raagen cilin naan kaag doñ ki se asen tēdn bēēña ð asen kēdn tōōsiña. ⁵ Ōñ Isa *al-Masi debm saadñ met ki ð naañ bo debm duro deet deet daan yoge tu ð naañ bo Gaar gen gaaringen do naañ ki se, ōñ asen tēdn bēēña ð asen kēdn tōōsiñ kici.

Isa se, naañ bo debm jejeki, ð ute moosiñ se, naañ ððjekiga dojege maakñ *kusiñ ki. ⁶ Naañ ðljekiga maakñ gaariñ ki ð tēðjekiga k'tēdkiga jee tēdn *serke gen Bubiñ Raa. Bin num ōñ jeege paac añ *nooko ð ōñ tōōgñ naañ se le 'ting gen daayum daayum. *Amin!

⁷ 'Booyki! Isa utu afe baa maakñ gapar ki, ð jee tōōsiño do kaag ki ute jeege paac, naade utu añ kaakñ ute kaamde.

'Bii ken se, jeegen do naañ ki paac utu 'tōōyō ð 'keem nō. Taar se utu 'tēdn deer deer. Amin!

⁸ Meljege Raa deek ð: «Maam m'Alpa ð m'Omega* ð maam m'Sidburku, maam ken do kupm met ki, ken bōrse ð ken utu afe baa.»

* 1:8 Alpa ð Omega se je deekñ ð: maam bo m'do kupm met ki ð m'taar tōōliña.

Jan aak Isa maakŋ gaariŋ ki

⁹ Ken ara maam genaase Jan ken utu ɔɔf yɛɛbiŋ ute naase. Ɖɔ maam kic m'ɔŋga bedum *maakŋ Gaar Raa ki te naase. Taa Isa se, maam kic m'utu m'aay kaamum te naase. Ken ɔl jaay k'j'ɔk k'ɔaam gɔtn ken maane ɔl gurugiŋ ken k'dariŋ Patmos se, taa taar Raa ɔɔ taa saadŋ Isa ken maam m'lee m'taad se. ¹⁰ Bii kalaŋ *Nirl Salal booy dom ki ɔɔ gɔtn se maam booy mind nam taad metum ki makɔŋɔ aan gɔɔ pulu ɔɔ bii ken se bii dumas†. ¹¹ Mind nam ese se taadum ɔɔ: «Nakŋ naai aakiŋ se 'raariŋ maakŋ kitap ki ɔɔ ɔliŋ *eglizge tun maakŋ gɛgɛrge tun kaam cili jee ken: Epez ki, Smirn ki, Pergam ki, Tiatir ki, Sarde ki, Piladelpi ki ute jee Laodise ki kici.»

¹² Ken maam jaay m'booy mind nam se, m'terl m'aak metum ki. Num ken maam jaay m'terl se, m'aak lɔmpɔn daabge cili. ¹³ Maam m'aak nam aan gɔɔ Goon Debkilimi‡ daar daar daan lɔmpge tun cili se; kaliŋ ron ki se jerle bini aan naagŋ jɛŋ ki. Ɖɔ naan dɔɔk kaadiŋ ute kɔl ken k'daariŋ ute daab; ¹⁴ ɔɔ bɛɛkŋ doŋ se raap lak lak aan gɔɔ kuubu ɔɔ kaamiŋ se le aal bilik bilik aan gɔɔ poodo. ¹⁵ Ɖɔ jɛŋge se aan gɔɔ maal ken j'ɔliŋo poodŋ jaay aac dɛŋ se, ɔɔ mindiŋ le aan gɔɔ keem ool ken doocga num eem uu se. ¹⁶ Ɖɔ maakŋ ji daamiŋ ki se, naan ɔk k-dijge cili. Ɖɔ gɔrd-jerle ken taariŋgen di taat ranan ranan se, teeco taariŋ ki ɔɔ daan-kaamiŋ se aan gɔɔ kaadŋ ken aanga katar ki num ɔs tɔk kaama kiric se.

¹⁷ Ken maam jaay m'aakiŋ se, maam m'ooc metn jɛŋ ki aan gɔɔ debm ooyga kooyo. Num gaŋ naan ɔnd ji daamiŋ dom ki ɔɔ deekum ɔɔ: «Ɖŋte 'beere! Maam ɔo debm ken deet deete ɔɔ ken kaam mɔɔtn. ¹⁸ Maam ɔo debm m'iŋg zɛɛɛ. Maam se m'ooyoga kooyo nabo m'duroga daan

† 1:10 Bii dumas se bii gen Mɛljege. ‡ 1:13 Aak Dan 7.13.

yoge tu ḁ ḁorse m'utu m'ing zεεε gen daayum daayum. Maam se m'ok tḁḁḁ do yo ki ḁ do bεe yoge tu kici. ¹⁹ 'Booyo! Nakgen ken naai aakiḅa kaaka ḁ kengen utu ade ḁaa naan ki se, 'raaḅiḅ maakḅ kitap ki. ²⁰ K-dijgen cilin ken maam m'akiḅ ji daamum ki ute lḁmpḁn daabgen cili ken naai aakiḅo jaay *'jeel metiḅ ey se, 'booyo: k-dijgen cili se taad te *kḁdn Raagen cilin gen eglizgen maakḅ geḅerge tun ken kaam cili se. ḁ lḁmpḁn gen daabgen cili se le, je taadn ute eglizgen maakḅ geḅerge tun kaam cili se kici.»

2

*Maktubm se k'raaḅiḅ *eglizn ken εpez ki*

¹ *Kḁdn Raa ken lee ḁḁḁ eglizn maakḅ geḅer ken εpez ki se, 'raaḅiḅ maktub ḁ:

'Booyo! Debm ken ok k-dijge cilin ji daamiḅ ki ḁ ken lee daan lḁmpge tun cilin gen daab se taadi ḁ:

² «Naabse ken naase 'tedki paac ute kaay kaamse ken naase okki maakḅ naabse ki se, maam m'jeele. ḁ maam m'jeele naase se oḅki 'serkḅ jee *kusiḅge eyo. Jee ken ted rode aan ḅḁ *jee kaḅ naabm Isage se, naase aak 'jeeldeki naade se jee kaḅ naabm Isage eyo, naase oḅdeki naade se, jee taar-kḁḁge. ³ Anum naase se daayum aayki kaamse; naase se 'dabarkiga taa maama ḁ okki te metse cεεḁ ki eyo. ⁴ Num maam se m'ok taara te naase gen taada: maak-je ken naase okki do maam ki deet se, ḁorse aan ḅḁ ken do dakiḅ eyo. ⁵ 'Saapki tu! Ey num naase uunkiroga metn naabse jiga nabo naase aal oockiga. Bin num 'terlki kiḅse ḁ 'terlki tedn naabse aan ḅḁ ken naase 'lee tedḅkiro do dakiḅ se. Ken bin ey num, maam se m'utu m'asen kḁḅ ḁ ken naase jaay 'terlki te kiḅse ey se, lḁmpsen gen daab se, m'aḅ kuun dεetn ḅḁt kuuy. ⁶ Nabo naase kic utu 'tedki nakḅ jiga.

Aan gəw maam m'wəf m'uun naabm jee Nikolait* tēf se, naase kic wəf unddeki bin kici.

⁷ «Debm kən ək bi booyo num, 'booy taar kən *Nirl Raa taaf eglizge tun gətə baa se paac se: nakgen se jaay debm cirdega num, maam m'an̄ kəd̄n kooj̄n̄ kaaḡj kən ɛf kaaja kən maak̄j jinen Raa ki se.»

*Maktubm se k'raanj̄n̄ *eglizn kən Smirn ki*

⁸ *Kəd̄n Raa kən lee bəw̄b eglizn maak̄j gɛgɛr kən Smirn ki se, 'raanj̄n̄ maktub wə:

'Booyo! Debm deet deet wə kən kaam məw̄tn, naan̄ kən ooyo wə duroga daan yoge tu se taadsen wə:

⁹ «Maam se m'jeel dubarse ute daayse, nabo naan̄ *Raa ki se, naase se jee maalge. Kəd̄n kən jee tēf rode aan gəw Yaudge lee wəfse se, maam m'utu m'booyo. Naade se Yaudge eyo, num naade se jee *Bubm sitange.

¹⁰ Naase se utu aki dabara nabo w̄nte 'b̄eerki. 'Booyo! Bubm sitange utu tək̄j jeesegen m̄etinge ad̄e kəmb dangay ki taa asen naama wə naase aki dabara gen bii sik. Num aayki kaamse bini kən j'asen təw̄l kic num w̄nten tujki w̄rmse wə maam m'utu m'asen kəd̄n laan̄ təw̄m̄† kən taaf wə naase se w̄jkiga kaaja gen daayum.

¹¹ «Debm kən ək bi booyo num, 'booy taar kən *Nirl Raa taaf eglizge tun gət̄n baa se paac: debm jaay aasinga wə w̄j cirga se, yo gen k-dige se an̄ kəw̄ tēdn̄ dim eyo.»

*Maktubm se k'raanj̄n̄ *eglizn kən Pergam ki*

¹² *Kəd̄n Raa kən lee bəw̄b eglizn maak̄j gɛgɛr kən Pergam ki se, raanj̄n̄ maktub wə:

* 2:6 Jee Nikolait se dooy jeege ute Taar Raa kən m̄et ki eyo. † 2:10 Laan̄ təw̄m̄ se je deek̄j wə j'asen kəd̄n nak̄j kən asen raap maakse. Naan̄ se aan gəw b̄ed̄e kici.

'Booyo! Debm ken ək gərɔf-jerl taaringe di paac taat ranan ranan se, taadsen ɔɔ:

¹³ «Maakɲ gɛgɛr ken naase ɲgki se, maam m'jeelse. *Bubm sitange utu ɲg gɔtn se ɔɔ gɔtse ki se, naaɲ gaarge. Num ute naaɲ se kic, naase utu 'dɔɔkki ute maama. Ey num maakɲ gɛgɛr ken se bo naade tɔɔlo Antipas debm saadum ken tuj te ɔrmiɲ ey se. Ute naaɲ se kic bo naase ɔɲki te eyo, utu aalki kaal maakse dom ki tap, ey num Bubm sitange se utu ɲg gɔtse ki. ¹⁴ «Num maam se m'ɔk taara te naase gen taada: gɔtn naase ki se, naase ɔkki jeegen ken uun ɔoobm Balaam‡ ken deɟ Gaar Balak jaay ɔl gaan *Israelge terl naaga Raa ki ɔso daa maraga do dɔkiɲa ɔɔ ɛeso naapa. ¹⁵ ɔɔ ter gɔtn naase ki se, naase ɔkki jeegen took uun taar ken jee Nikolaitge[§] lee dooy jeege se kici. ¹⁶ Bɛɛɛ, naase se 'terli kiɲgse! Ey num ɔɔpɟa gɔɔɔ maam m'utu m'baado ɔɔ m'utu m'aden kooco ute gərɔf-jerl ken 'teecɲ taarum ki se.

¹⁷ «Debm ken ək bi booyo num, 'booy taar *Nirl Raa taad eglizge tun gɔtn baɔ se paac: debm aasinga do nakge tun se num, maam m'aɲ kɛɔn kɔsn k'darɲɲ maan* ken Raa ɔyiɲo kɔy se. ɔɔ ter m'aɲ kɛɔn ko raap raapo. ɔɔ ko ken ese se, k'raaɲga raɲ ro kiji ro ki. ɔɔ debm j'aɲ kɛɔn ko se sum bo 'jeel ro se, ey num nam kuuy se kɔɲ jeel eyo.»

*Maktubm se k'raaɲɲ *eglizn ken Tiatir ki*

¹⁸ *Kɔɔn Raa ken lee bɔɔb eglizn maakɲ gɛgɛr ken Tiatir ki se, raɲɲɲ maktub ɔɔ:

‡ ^{2:14} Balaam se debm kɔɔɔ ken Balak, Gaar Moabge, reɲiɲo taa baado naam gaan *Israelge. Aak Nmb koɲ 22-24, 25.1-2 ɔɔ 31.16. § ^{2:15} Aak berse 6. * ^{2:17} Maan se kɔsn ken Raa sido gaan Israelge tu kaad ken naade tiɲgo kɔɔf-baar ki.

'Booyo! Goon Raa ken kaamin̄n aan gōō poodn̄n ək kəkō
 ɔ jɛŋge aan gōō maal zɛɛr ken j'ɔdɔŋo poodn̄n aac dɛŋ
 se, taadsen ɔ:

¹⁹ «Nakɛ naase 'tɛdki paac se maam m'jeele. Maam
 m'jeel maak-je ken naase əkki do jeege tu, ɔ bɔrse kic
 naase utu aal kaal maakse dom ki rək. Maam m'jeel
 naabsen ken lee 'tɛdki ute kaay kaam ken naase əkki
 se. ɔ m'jeele naabsegen naase 'tɛdki kaam mɔɔtn̄n se
 dɛn cir ken deete. ²⁰ «Num maam se, m'ɔk taara te
 naase: Jezabel mɛnd tɛd rɔŋn̄n aan gōō mɛnd taad taar
 teeco taar Raa ki se, naase ɔŋŋŋn̄nki naan̄n lee dɛrl jee tɛdn̄n
 naabumge ɔ dɛjɔdɛ ɔ k'tɛrl naaga Raa ki ɔ ɔldɛ naadɛ
 se ɔs daa maraga. ²¹ Maam m'ɔŋn̄n biiia, m'ɔɔ bin sum ɔ,
 naan̄n 'tɛrl kingina ɔ kɔŋn̄n kɛesn̄n gaabina. Num gan̄n naan̄n
 baate kɔŋn̄n. ²² 'Booyki! Bɔrse maam m'aŋn̄n kaalin̄n do
 darjal ki, naan̄n dabar makɔŋn̄n. ɔ gaabgen ɛɛsin̄n naan̄n
 se jaay tɛrl te kingɔdɛ ey num, naadɛ kic m'utu m'aden
 dabar bin kici. ²³ Maam m'aŋn̄n tɔɔl te gɛŋŋŋe se naatn̄n.
 Bin ɔ eglizge paac 'jeele, maam se m'jeel m'naŋn̄n taar
 ken maakɛ jikilimge tu. ɔ naŋa naŋa kic ɔ, maakse ki
 se, maam m'aŋn̄n dabara do nakge tun naan̄n tɛɔa. ²⁴ Num
 naasen, jee ɔɔp maakɛ Tiatir ken ɔlsen maak ki ey se,
 taar jee se lee dooy jeege se, naase lɛ 'took uunki te
 eyo, naase lɛ 'jeki te jeel taar maakɛ *Bubm sitange
 tu aan gōō gɛn naaden lee saapiŋn̄n se eyo. Taa naan̄n
 se maam m'asen kɔŋn̄n kɔnd dɛm kuuy dose ki ey sum.
²⁵ Nabo nakɛ ken naase 'booyŋn̄nkiga jaay aalkiga maakse
 do ki se, ɔkŋŋn̄nki tɔɔgɔ bini maam m'ade ɔaa maak ki.
²⁶ «Nakgen se jaay debm cirdega ɔ ɛŋgga do naabum ki
 bini nanŋŋa tak se, maam m'aden tɔnd naadɛ ɔ 'tiŋg
 do metjil jikilimge tun do naan̄n ki paac. ²⁷ ɔ jee ɔaa se
 paac naadɛ aden lee tɔnd ute sirdn̄n k'daapiŋn̄n ute maala.
 Ute naan̄n se, naadɛ adɛ lee tɔnd tɔɔkɛn aan gōō ken k'lee

k'tənd k'təək dugul nən̄jge se.† 28 Aan gəə Bubum ɛdum təəgə do jeege tu se, maam kic m'ɛdden naade ki bin kici. Ɔ tər maam m'utu m'aden kɛdn Bebel gen do mətbeeki se kici.

29 «Debm kən ək bi booyo num, booy taar kən *Nirl Raa taad eglizge tun gətn ɓaa se paac.»

3

*Maktubm k'raaŋiŋ *eglizn kən Sarde ki*

1 *Kədn Raa kən lee ɓəəb eglizn maakŋ gɛgɛr kən Sarde ki se, raan̄iŋ maktub ɔ:

'Booyo! Debm ək Nirl Raagen cili* ute k-dijgen cili se taadsen ɔ:

«Maam m'jeel naabse kən naase 'lee 'tɛdki se. Nookse eem aan gəə jee utu zɛɛɛ; num gaŋ naase se jeegen ooyga kooyo. 2 Iiŋki raan! Naabsegen mətŋgen ɓaa ɓaa tuju se əkdɛki jiga taa naan Raam ki se, naabm naase 'tɛdki se maam m'əŋiŋ paac ɓo aac eyo. 3 'Saapki do taar kən 'booyiŋkiro se ɔ kən k'dooyseŋo jaay naase 'took aalkiro maakse do ki. Bin se 'bəəbiŋki jiga ɔ 'tɛrki maakse. Num kən naase jaay iŋgki zɛɛɛ ey num, maam m'ade ɓaa aan gəə debm ɓoogo kaad kən naai 'jeel eyo ɔ m'ai kəki do jii ki. 4 Ey num Sarde ki se, jeesegeŋ mətŋge se, kaldege se naade əŋ ilimiŋ te eyo. Naade se ɓo jeegen tuso kaldegen raap raap se ɔ naade lee ute maama taa naade aŋ kəŋ kaasiŋa. 5 «Bin num 'booyki: nakgen se paac jaay debm cirdenga num, j'aŋ tusn kalgen raap raapo. Ɔ roŋ maakŋ Kitapm Kaaj ki se ɛ, m'aŋ kəŋ təəl eyo, num naan Bubum ki ɔ naan kədiŋge tu se, maam m'taadn m'ə: naaŋ se debm maama.

† 2:27 Aak KKR 2.9. * 3:1 Nirl Raagen cili se je taad ute Nirl Raa mala mala.

⁶ «Debm ken ok bi booyo num, 'booy taar ken *Nirl Raa taad eglizge tun gōtn baa se paac.»

*Maktubm se k'raañin *eglizn* ken Piladelpi ki

⁷ *Kōdn Raa ken lee bōob eglizn maakñ geger ken Piladelpi ki se, raañin maktub ə:

'Booyo! Debm *salal ə debm ken lee te ken met ki, naan bō debm ken ok ləkεrε gen taa bee *Daud, ken naan jaay ədga taa doobo se, nam kuuy tap bō əñ dəkεlīn eyo. Ə ken naan dəkεlīnga lε, nam kuuy ok doobm ken an kōəd eyo, taadsen ə:

⁸ «Naabm ken naase 'tədki paac se, maam m'jeele. Aakki! Maam m'ədfiga taa doobo naanse ki, nam tap bō an kəñ gaas eyo. Ey num naase se 'təgse kic bō baata. Ute naan se kic bō, naase 'took uunki taaruma ə əñ 'baatum te eyo. ⁹ 'Booyki! Jee *Bubm sitangen təd rodε ə naade Yaudge se, bεrε, naade se jee taar-kəbge ə naade se maam m'ədisinga kaam jise. 'Booyki. Maam m'utu m'adeno tōdn baa gətse ki ə naade utu 'kεrgñ metn jεse ki ə asen jeel naase se maam m'jese. ¹⁰ Aan gəə naase aayki kaamse 'bōbkiga taarum se, maam kic m'utu m'asen bōbō kaad ken dubara ade baa do jeege tun do naan ki jaay utu ade naam se. ¹¹ Bεrε, maam se əpga gəə m'ade baa. Bin num taar *Raa ken naase 'booyīnki se, əkīnki təgə taa laatn tōm k'j'eddēsīn se, nam tap bō an 'kəñ kuun eyo. ¹² «Nakgen se jaay debm cirdega num, maam m'an tēdīn aan gəə duliyu maakñ *Bee Raam ki ə nam tap bō an kəñ kōəd eyo. Ə maam m'an raan ro Raama ə ro geger Jeruzalem kiji ken geger Raam se roñ ki ə geger se Raa bōyīnə maakñ raa ki. Ə tēr m'an raan rom kiji roñ ki kici.

¹³ «Debm ken ok bi booyo num, 'booy taar gen *Nirl Raa taad eglizge tun gōtn baa se paac.»

*Maktubm se k'raanjin *eglizn ken Laodise ki*

¹⁴ *Kōdn Raa ken lee bōb eglizn maakḡ gēger ken Laodise ki se, raanjin maktub ḡ:

'Booyo! Debm saadn ken tuj ḡrmin eyo ḡ lee te met ki ken k'darjin *Amin, ḡ ute doobm naan se ḡo Raa aalo nakge paac se, naan taadsen ḡ:

¹⁵ «Naabsen ken naase 'tedki paac se, maam m'jeele: naase le urlki eyo ḡ ḡngki eyo. Maam je naase 'tedki ḡngo ey le urlu. ¹⁶ Taa naase le uurlki eyo ḡ ḡngki kedek ey se, num aan ḡḡ naase ḡngki zom sum se, maam m'asen tōdn tōl naatn. ¹⁷ Taa naasen 'taadki ḡki: maam se m'ok maala ḡ m'tedga debm maal ḡtin ḡtḡ ḡ dim tap ḡo daayum eyo. Gaḡ naase 'jeelki eyo ey num naase ḡo jee kōdn yeēbgen jeege aakse kic ējsen dose ki. Naase se jee daayge, 'kaam-tōkki ḡ 'met-beerki. ¹⁸ 'Booyki m'asen deje: 'baakiro ḡtum ki, 'dugki daabm k'j'ḡyinga kōy pōdn taa aki tedn jee maalge. 'Baakiro 'dugki kalgen raap raapo taa asen kōy met-beerse. ḡ 'baakiro 'dugki dawa kaama ḡ 'tōmbki kaamse ki taa kaamsege 'tōdn taaka. ¹⁹ 'Booyki! Debm ken maam m'jen se, maam m'mooyina ḡ m'dejina. ḡorse se, 'terlki kingse ḡ ḡkumki ḡḡḡ. ²⁰ 'Booyki! Maam se m'daar taa doob ki ḡ m'tōnd kaam taara. ḡ nam jaay booyga minduma ḡ ḡdumga kaam taara se, maam m'kend ḡeḡ ki ḡ m'ḡaa king kōsn te naana. ²¹ «Nakgen se jaay debm cirdega num, maam m'an kuun kōnd do kaag dom ki ḡ naan king te maama aan ḡḡ ken maam m'cir nakgen se jaay ḡorse m'ing do kaag do ki te Bubum kic se.

²² «Debm ken ok bi booyo num, 'booy taar ken *Nirl Raa taad eglizge tun ḡtn ḡaa se paac.»

4

*Jan aak jeege eem keem *Raa maakj raa ki*

¹ Ken nakgen se jaay deel se, ter maam m'aak maakj raa ki se, taa doobo doo' waŋ.

Gōtn se m'booy mind nam ken taadumo deet deet makōŋ aan gōo pulu se deekum do: «Ooko, 'baado raan ara do maam m'utu m'ai taadn metn nakgen sōm utu 'kaan se.» ² Gaŋ gōtn se sum bo, *Nirl Salal naar booy dom ki do m'aak kaag do maakj raa ki do nam iŋg king do ki. ³ Nam ken iŋg do ki se, daan kaamiŋ omb biriŋ biriŋ aan gōo kogen ken te rode, ken k'daŋiŋ jasp ute sardoin omb biriŋ biriŋ se. Do kaag do se, wōjŋ maakj raa ol gurugiŋa. Do wōj maakj raa se aak beē omb biriŋ biriŋ do zēer met ki cidid aan gōo ko ken k'daŋiŋ emorid. ⁴ Kaag do se, kaag doge kuuy sik-di-kaar-sō se ol gurugiŋ do magalge sik-di-kaar-sō tiŋg do kaag doge tun se. Kaldegen rode ki se raap lak lak do laatin gaariŋgen k'tedfiŋ ute daab se dode ki tak tak. ⁵ Maam m'aak metn kaag do ki se maane aal wusuk wusuk m'booy mind jeege ute raa ken taat tiriŋ tiriŋ se gōtn ese kici. Naan kaag do ki se m'aak jel poodge cili ok kōkō. Jel poodge cili se, kēse je taad ute nirl Raagen cili. ⁶ Do ter naan kaag do ki se naka kalaŋ tood aan gōo baar maan tood yel yel se.

Ter ne-dimge sōo gurug aal kaag do se, do nakgen se naagde do maakde paac ok kaama. ⁷ Ne-dimgen se, ken deet se tec tupiyu, gen k-dige se tec goon maraŋa, gen k-mōtoge se daan-kaamiŋ tec aan gōo gen debkilimi do gen k-sōoge se tec aan gōo doobm ken tiŋ tiŋ raan se. ⁸ Ne-dimgen sōo se, naŋa naŋa kic ok taa beēkŋ key mēce mēce do taa beēkŋ keydege se, maakiŋ do naagiŋ ok kaamge. Ne-dimgen se tōom Raa nōōō katara oŋ eyo do: «Melje, naai bo debm salal cir paac,

naai bo Raa Sidburku

ken do dokina, ken borse do ken utu baado se.»

⁹ Raa ken ing do kaag do ki do ting zere daayum daayum se, ne-dingen se jaay eemina, *nookina do toomin se, ¹⁰ magalgen sik-di-kaar-sod se baado erg naan nam ken ing do kaag do ki se do eemin naan ken ting daayum daayum zere se. Naade tood naatn ute laatin gaaringe dode ki do ombin naan kaag do ki se do taad do:

¹¹ «Melje Raa,

toogo se iino gotn naai ki,

naai kali ki sum bo ken jeege ai toomo do ai nooko,

taa nakge paac se, naai bo Debm Kaalde,

do naai aalde do borse utu se kic bo te maak-je naai.»

5

*Jan aak Kitap ute *Goon Baatn Raa*

¹ Ter maam m'aak nam ken ing do kaag do ki se, ok kitap k'teelinga teele do ji daamin ki, do kitapm se ok raanja naagin ki do maakin ki. Kitapm se k'teeninga teene ute tiibm teeje goto kaam cili. ² Do maam m'aak *kodn Raa kalan se, ok toogo do naan taad makon do: «Nanja jaay ok doobo an kaasn gen toodn tiibm teejn goto kaam cili jaay 'koodn kaakj kitapm se?»

³ Nabo maakj raa ki, do naaj ki, do metn naaj ki, nam jaay an kaasn gen koodn kaakj kitapm se tap bo, goto.

⁴ Gotn se maam m'baag keem makon taa nam jaay ok doobo gen koodn kaakj kitapm se goto. ⁵ Ter maakj magalge tu se, deb kalan taadum do: «Dnten keeme. 'Booyo! Tupiy teeco taa bee Juda ki se*; naan se teeco metjil Gaar *Daud ki. Naan bo debm ken cir nakge paac

* 5:5 Tupiyu se je taadn ute Isa al-Masi. Aak Jen 49.8-9.

ken utu 'təɔdn̩ tiibm̩ teejn̩ k'teen̩n̩ ɡɔtɔ kaam cili se ɔ kɔɔdn̩ kaakɲ kitapm se.»

⁶ Ter maam m'aak kaag do ken ne-dimgen sɔɔ ute magalgen sik-di-kaar-sɔɔ gurug ɔlin̩ daan ki se ɔ maam m'aak *Goon Baatn Raa k'tɔɔlin̩o se daar daar daan ki. Naan̩ ɔk kaajge cili ɔ kaamge kic cili[†] ɔ kaamgen cili se je taadn̩ ute Nirl Raagen cili ken naan̩ ɔldeno do naan̩ ki paac. ⁷ Goon Baata se ɔaa ɔɲ nam ken ɲɲ do kaag do ki se, ɔ ɔko kitapm ken ji daamin̩ ki se. ⁸ Ken naan̩ jaay ɔko kitap sum se, ne-dimgen sɔɔ ute magalgen sik-di-kaar-sɔɔ se erg naan̩ Goon Baat ki. ɔɔ naɲa naɲa kic ɔk nakɲ tec kurundu ute beɲɲɲɲɲɲ gen daab ɔ ɔooc ute nakgen oot nijimi. Kese je taadn̩ ute keem jee Raage. ⁹ ɔɔtn̩ se naade aar kaa ken kiji ɔ maakɲ kaade ki se, naade taad ɔɔ:

«Deere, naai kali ki sum ɔo
aas gen kaakɲ kɔkɲ kitapm se,
ɔɔ gen tɔɔdn̩ tiibm̩ teejn̩ ro ki se.

Taa naai se k'tɔɔlioga

ɔɔ ute moosi se, naan̩ *Raa ki naai 'dugga do jeege
ute metjildege paac ute taar naan̩dege ute taa beedege
ɔɔ ute taa naan̩dege.

¹⁰ Naai 'tɛddenga tɛdga jee naaige

ɔɔ naai 'kɔsn̩ gaara dode ki

ɔɔ naai 'tɛddenga tɛdga *jee tɛdn̩ sɛrke Raajege tu.

ɔɔ naade se utu kɔsn̩ gaara tɛɛ ute naai do jeege tun do
naan̩ ki.»

¹¹ Ne-dimgen sɔɔ ute magalgen sik-di-kaar-sɔɔ ken gurug
ɔl kaag do daan ki se, maam m'aaka ɔɔ m'booy kɔdn̩ Raage
dupu kando kando ɔɔ den ɲasaɲ ɲasaɲ ɔaado gurug ɔlde

[†] 5:6 Maakɲ Kitapm Raa ki se kaag do se taad̩ ute tɔɔɔɔ ɔɔ kaama taad̩ ute jeele ɔɔ cili se taad̩ ute nakɲ bɛɛ salal, jiga, aak bɛɛ. Aak Zak 3.9 ɔɔ 4.10.

naade se daan ki. ¹²Naade aar kaa makəŋə ɔɔ maakŋ kaade ki se, naade taad ɔɔ:

«Goon Baatn k'təɔliŋə se ɔɔ, aas debm ken Raa aŋ kədn tɔɔgɔ,

nakge paac kaam jiŋa, jeel-taara, tɔɔg cir nakge paac.

Ɖŋ jeege paac aŋ *nooko aŋ tɔɔmɔ ɔɔ aŋ magala.»

¹³Ɖer nakgen Raa aalo paac se, kengen maakŋ raa ki, do naaŋ ki, mɛtn naaŋ ki, ɔɔ kengen maakŋ maane ki ute nakgen ɔaa se paac m'booyde aar kaa ɔɔ maakŋ kaade ki se, naade taad ɔɔ:

«Nam iŋg do kaag do ki ute Goon Baata se,

taa tɔɔgɔ se iino gɔtn naade ki

ute naaŋ se k'tɔɔmdɛki, k'magalɛki ɔɔ k'nookɛki,

gɛn daayum daayum.»

¹⁴Gɔtn se ne-dimgen sɔɔ se took ɔɔ: «*Amin.» Ɖɔ magalge se ɔaado ɛrɛ ɔɔ eemiŋa.

6

**Goon Baatn Raa* tɔɔdn tiibm teejŋ k'teeniŋ gɔtɔ kaam mɛɛɛ

¹Kaad ken maam m'aak kaak Goon Baatn Raa se, maakŋ tiibm teejŋ ken k'teeniŋ gɔtɔ kaam cili se, naaŋ ɔɔd tiibm teejŋ k'teeniŋ deet se ɔɔ maakŋ ne-dimge tun sɔɔ se, maam m'booy deb kalaŋ taad aan gɔɔ raa ken taat se ɔɔ: «'Baadɔ!» ²Gɔtn se maam m'aak sindi raap raapo ɔɔ debm ooko do ki se ɔk k'pɛndɛkɛ. Debm ese se j'ɔndiŋo laatn gaaringe. Naaŋ debm gaabm ɔɔr lee ɔs naaŋge ɔɔ Ɖer naaŋ teecga gɛn ɔaa kɔsn naaŋgen kuuy daala.

³Ken Goon Baata jaay ɔɔd naatn ute tiibm gɛn k-dige se, maam m'booy ne-dim gɛn k-dige se, taad ɔɔ: «'Baadɔ!»

⁴Ɖɔ gɔtn se, maam m'aak sind kuuy teeco ɔɔ sind se aac dɛŋ. Debm ooko do ki se j'ɛdiŋ gɔrd-jɛrlɛ ɔɔ magala jiŋ ki

သ် j'undin kulu taa naan tedn tawse se 'tedn gotw do naan ki သ် kwl jikilimge 'tawl naapa.

⁵ Ken Goon Baata jaay wadn naatn ute tiibm gen k-mwtage se, maam m'booy ne-dim gen k-mwtage se taad w: «'Baado!» W gotn se maam m'aak sindi ilim kilimi သ် debm ooko do ki se, ak nakn ken k'lee k'dawjn nakge se jin ki. ⁶ Ter maakn ne-dimge tun saw se, maam m'booy aan gw mind nam taad w: «Kawl gen kawr kaaria se, aas gen kawg nam ken tedn naaba bii kalan. W kawr muriya kalan ute kawlin se l, aas gen kawg nam ken tedn naaba bii kalan kici. Num ken gen uubu ute totn koojn bin se, wnten lekde.»

⁷ Ken Goon Baata jaay wad naatn ute tiibm gen k-sawge se, m'booy ne-dimgen gen k-sawge se taad w: «'Baado!» ⁸ W gotn se, maam m'aak sindi သ် ron se tec aan gw gen debm ooyga kooyo. W debm ooko do ki se, ron Yoa သ် bee yoge se kic ako metina. Do naana se, k'nigin gotw kaam saw, သ် jee kaam kalan se, j'undden kulu taa aden tawl ute gorf-jerle, boa, kawngen det dete, ute daa gaabge.

⁹ Ken Goon Baata jaay wad naatn ute tiibm gen k-miige se, maam m'aak *gotn k'j'iinin k'lee k'tedn serke Raa ki. Metn nakn ken k'j'iinin se, maam m'aak ko jeegen k'tawde taa taar *Raa သ် taa saadn ken naade lee tado se. ¹⁰ Ko jeegen se tawd taw makaw w: «Melje, naai Debm *Salal သ် ken met ki se, jee do naan ki se, tap bo bini nun ki jaay naai aden kawj baww dode ki သ် aden dabara taa naade tawljeno naaje se?» ¹¹ Gotn se, naade se nana nana kic bo j'edin kal raap raapo သ် jerl aan naagn jedege tu သ် k'deedden j'w udki bi kaw, taa genaasege se kaamde aas te ey baw. W jee kuuy uun doobm Isa *al-Masi aan gw naase se kic j'utu j'aden tawl aan gw naase se kici.

¹² Ter ken Goon Baata jaay wad naatn ute tiibm gen k-mecge se, maam m'aak naana te makaw သ် kaada se

tɛd ilim dib aan gɔɔ jeegen tus kal kəl doa* ɔɔ laapa ute magaliŋ se tɛd aac aan gɔɔ mooso. ¹³ K-dijge se si rutuk rutuk do naaŋ ki aan gɔɔ kuriŋ koojŋ ko ba kuulu ɔl makəŋ jaay siŋ taa-tɔɔg se. ¹⁴ Maakŋ raa se aaŋ iig kilu aan gɔɔ raagŋ kɛn nam teel ɔaani. Koge ɔɔ naaŋgen maane gurug ɔldɛ daan ki se kic ɔɔ paac tɛd gətɔ. ¹⁵ Tɛr gaaringen do naaŋ ki, magalge, bubm asgarge, jee nak dɛnge, jee tɔɔgɔ, bulge ɔɔ kɛngen bulge eyo, paac aaŋ ɔaa toom maakŋ iibge tu ɔɔ pakal liŋge tu. ¹⁶ Naadɛ taad makəŋɔ ɔɔ: «Ōŋ koge ute liŋge se si ruŋŋ dojege tu, taa nam iŋg do kaag do ki se ute Goon Baatn Raa se ajenki kəŋ kaak eyo ɔɔ maak-taarɛ 'bɔɔy dojege tu eyo. ¹⁷ Taa bii ɔɔŋ kɛn naadɛ an kəŋŋ bɔɔɔ do jeege tu ute maak-taarɛ se, ɔɛɛ, aanga. Ɔɔ bii kɛn se, naŋa jaay kəŋ ɔaa naandɛ ki?»

7

*Kɔɔdn Raage tɔnd nakŋ kaakŋ jeele naan jee Raage tu

¹ Kɛn nakgen se jaay deel se, mɛtn naaŋ kɛn kaam sɔɔ se, maam m'aak gətɔ ɔɔ kɔɔdn Raa ɔaa ro ki tak tak. Naadɛ gaas kuul iŋŋ gətɔ kaam sɔɔ taa kəl do naaŋ ki eyo, do maane ki eyo ɔɔ ro kaagge tu eyo. ² Ɔɔ gətŋ se, maam m'aak kɔɔdn Raa kuuy iŋŋ kaam kaada tookŋo. Ɔɔ kɔɔdn Raa se, ɔk nakŋ *Raa zɛɛɛ kɛn k'tɔnd naan jeege tu gen kaakŋ jeeldɛ se. Kɔɔdn Raagen kaam sɔɔ kɛn j'undden kulu gen tujŋ do naaŋa ute maane se, naaŋ daŋ taadɛn makəŋɔ ɔɔ: ³ «Ōŋki! Ōŋten 'tɛdki nakŋ *kusiŋ do naaŋ ki, do maane ki ute kaagge tu se bini naaje k'tɔnd kaasn nakŋ kaakŋ jeele naan jee tɛdn naabm Raage tu se jaayo.»

⁴ Gətŋ se maam m'booy k'l'mɛd jee kɛn k'tɔndɔga tɔnd nakŋ kaakŋ jeel naandɛ ki se; naadɛ aas

* 6:12 Kal kəl do Yaudge se ilim kilimi.

dupu-kaar-te-sik-səə-kaar-səə (144 000) əə jee se paac teeco taa bee gaan *Israelge tu.

⁵ Taa bee Juda se, dupu-sik-kaar-dio (12 000);

gen Ruben naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

gen Gad naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

⁶ gen Aser naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

gen Neptali naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

gen Manase naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

⁷ gen Simeon naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

gen Lebi naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

gen Isakar naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

⁸ gen Zabulon naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

gen Yusup naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);

gen Benjamin kic naade dupu-sik-kaar-dio (12 000).

Jeegen se paac ək nakɿ kaakɿ jeele naandege tu.

Jan aak jeege den ɲasaɲ ɲasaɲ naan kaag do Raa ki

⁹ Ken nakgen se jaay deel se, maam m'aak metjil jeege den ɲasaɲ ɲasaɲ, əə jee se j'aden kəɲ meɖ eyo. Jeege paac ute metjildege taa beedege, taar naaɲdege əə taa naaɲdege əə tuso kalgen jərle əə raap raapo, əko doomo jidege tu əə daar naan kaag do Raa ki ute gen *Goon Baatn Raa ki.

¹⁰ Naade taad makəɲ əə:

«!Booyki! Raajegen ing do kaag do ki

ute Goon Baata se,

naade bo ken aaj jeege.»

¹¹ Əə *kəɖn Raagen paacɲ gurug əl kaag do daan ki ute magalge əə ne-dimgen səə se, erg und naande naaɲ ki naan kaag do Raa ki əə naade təəm Raa, ¹² əə took əə:

«*Amin! Deere, Raa naajege se ək təəgə,

jeel-taara, təəg cir nakge paac.

K'təəmɪnki, k'denki, *k'nookin̄ki əə k'magalin̄ki

gen daayum daayum. Amin!»

13 Anum maakŋ magalge tu se, deb kalarŋ tønd metum
 ɔɔ: «Jee te kaldege raap raap se tap ɓo, nange? Ɖɔ naade
 se iino gay?» 14 Maam m'terlinŋ m'ɔɔ: «Bubm naka, jee se
 naai ɓo 'jeelde.» Naanŋ terlum ɔɔ: «Jee se ɓo, dubar ken
 deel do, aano dode ki. Naade se ɓo jee ken tugo kaldege
 ute moosn Goon Baatn Raa jaay kaldege tɛf raap lak lak
 se. 15 Taa naanŋ se ɓo,
 naade daar naan kaag do Raa ki ɔɔ tɛdinŋ naaba
 ɔɔ tɔominŋ nɔɔɔ katara maakŋ Beenŋ ken jeege lee eeminŋ
 se.
 Ɖɔ debm ken inŋ do kaag do ken ese se aden ɔɔɔɔ.
 16 Ɖɔ naade se mɔɔtn ɓo ute maane se aden tɔɔl ey sum;
 ɔɔ kaada ute gɔtɔ ɔŋg diwil diwil se kic naade naam eyo.
 17 Taa Goon Baatn Raa inŋ daan kaag do ki se aden tɛdn
 Mɛl gaamde
 ɔɔ aden tɔɔdn kɔl gɔtn maan ken tɔɔf ɔɔy kɔl kɔl ɔɔ ɛf
 kaaja se.
 Ɖɔ Raa se lɛ utu aden kɔtn kaa-maande.»

8

**Goon Baatn Raa* ɔɔf tiibm k'teeninŋ gen k-cilige

1 Ter ken Goon Baatn Raa jaay ɔɔf tiibm k'teeninŋ gen
 k-cilige se, maakŋ raa ki gɔtɔ ɓaa tood dil daaninŋ ɓaa ɓaa
 cɛesn lɛr. 2 Gɔtn se maam m'aak *kɔdn Raage cili* daar
 daar naan *Raa ki. Ɖɔ naade se j'ɛdden pulge cili.

3 Ɖɔ kɔdn Raa kuuy se ɓaado daar cɛes ki, *gɔtn ken k'lee
 k'tɛdn serke Raa ki. Naanŋ ɔk bejeŋ daab jinŋ ki ɔɔ j'ɛdinŋ
 nakŋ oot nijim se dɛna, naanŋ ute keem Raa ken jee Raage
 lee eeminŋ se, taa anŋ ɓaa kɛdn Raa ki gɔt ken k'lee k'tɛdn
 serke Raa ki se, ɔɔ gɔtn se k'j'iininŋ ute daab ɔɔ daar naan
 kaag do ki. 4 Naanŋ tɔɔc nakŋ oot nijim ese se, ɔɔ saanŋ se iinŋ

* 8:2 Maakŋ kɔdn Raage tu paac se kɔdn Raagen cili ara se
 naade se ɓo magaldege.

ji kɔdn̄ Raa ki ute keem Raa ken̄ jee Raage lee eem se, ooko bini aan gɔtn̄ Raa ki. Kɔdn̄ Raa ara se naan̄ maakɲ kɔdn̄ Raage tun cili naan̄ Raa ki. ⁵ Ter kɔdn̄ Raa tɔs poodn̄ *gɔtn̄ ken̄ k'lee k'tɛdn̄ sɛrke Raa ki se dooc bɛjɛɲɛ ɔɔ poodn̄ se, naan̄ sin̄ do naan̄ ki. Gɔtn̄ se Raa taata, gɔtɔ tɛd dir dir, gɔtɔ aal wusuk wusuk ɔɔ naan̄a kic bo tea.

Kɔdn̄ Raage tuuy pul ɔɔ ken̄ deet deete

⁶ Ter *kɔdn̄ Raagen cilin̄ ken̄ ɔk pulu cili se, daap rode gen̄ tuuyu. ⁷ Ken̄ kɔdn̄ Raa deet deet jaay tuuyu pulin̄ se, isi te poodo deep ute mooso se, sido do naan̄ ki. Do naan̄a jaay k'nigin̄ gɔtɔ kaam mɔtɔ se: ken̄ kaam kalaɲ se ɔs poodo ɔɔ kaagge kic ken̄ k'nigin̄ gɔtɔ kaam mɔtɔ se, ken̄ kaam kalaɲ se ɔs poodo ɔɔ mu zɛerge se paac ɔs poodo kici. ⁸ Ken̄ kɔdn̄ Raa k-dige jaay tuuy pulin̄ se, naka magala aan̄ gɔɔ ko te poodin̄ zir zir j'ɔt j'olin̄ ooc maakɲ baar ki. ɔɔ baar k'nigin̄ gɔtɔ kaam mɔtɔ se, ken̄ kaam kalaɲ se dɛl mooso. ⁹ Nakgen̄ maakɲ baar ken̄ gɔtn̄ ese se, k'nigin̄ gɔtɔ kaam mɔtɔ se, ken̄ kaam kalaɲ se paac ooyo. ɔɔ markabgen̄ gɔtn̄ ese se kic k'nigin̄ gɔtɔ kaam mɔtɔ se, ken̄ kaam kalaɲ se tuj paac. ¹⁰ Ken̄ kɔdn̄ Raa k-mɔtɔge jaay tuuy pulin̄ se, k-diji magala ute poodin̄ aan̄ gɔɔ jɛlɛ ɔɔ oolge ute gɔtn̄ ɔk maange jaay k'gaan̄in̄ gɔtɔ kaam mɔtɔ se, naan̄ ooc do ken̄ ken̄ kaam kalaɲ. ¹¹ K-dijn̄ ese se, k'dan̄in̄ sii. ɔɔ maan̄ k'nigin̄ gɔtɔ kaam mɔtɔn̄ ese se, ken̄ kaam kalaɲ se tɛd ataka kaɲ aan̄ gɔɔ sii. Jee aay naan̄ se den̄in̄ bo ooyo, taa maan̄ naade aay se ataka. ¹² Ken̄ kɔdn̄ Raa k-sɔɔge jaay tuuy pulin̄ se, kaada, laapa, ɔɔ k-dijge jaay k'gaan̄de gɔtɔ kaam mɔtɔ se; gɔtden̄ kaam kalaɲ se paac ooyo. Taa naan̄ se bo, katara ute nɔɔɔ jaay k'nigin̄ gɔtɔ kaam mɔtɔ se; ken̄ kaam kalaɲ se wɔɔr ey sum. ¹³ Kaad̄ ken̄ maam m'aaka ɔɔ m'booy doobo maakɲ raa ki raan̄ taad̄ makɔɲɔ ɔɔ: «Wɔɔy! Wɔɔy! Jee do naan̄ ki

se utu asen kəw̄n den aak eyo, taa pul kədn Raagen mətən utu tuuy pulde daal se.»

9

*Kədn Raa tuuy pul gen k-miige

¹ Ken kədn Raa k-miige jaay tuuy pulin se, maam m'aak k-diji bəw̄y ooco naan ki. Ɔw̄ k-dijn se j'ed̄in̄o lekerle gen kədn taa gəw̄ ken jər̄l zuzu se. ² Ken naan jaay Ɔw̄ taa gəw̄ ken jər̄l zuzu sum se, saa teeco tul tul aan gəw̄ saa baal magal gidi gidi. Ɔw̄ gətn se kaada ute maak̄j raa se təd̄ ilim dib. ³ Maak̄j saa ken se, iimge teeco Ɔw̄ wəək do naan ki. Ɔw̄ iimgen se j'ed̄den təw̄gə gen təbm jeege aan gəw̄ iingen lee təb jeege se. ⁴ Ɔw̄ iimgen se, k'taadden j'əw̄ j'ənt̄e lək̄j mu zεεrε, kaaga Ɔw̄ nak̄j zεεrgen gam, nabo k'baa ro jeege tun ək nak̄j kaak̄j jeel *Raa naandege tu ey se. ⁵ Ɔw̄ k'taadden j'əw̄ j'ənt̄e təw̄de, num gan̄ j'əw̄dden yεb̄de bo gen laapa mii. Ɔw̄ iimgen se Ɔw̄dden yεb̄de aan gəw̄ debm ken iin̄i Ɔb̄inga num Ɔw̄din̄ yεb̄in̄ se. ⁶ Ɔw̄ kaad̄ ken se jikilimge je yo te rode, nabo kəw̄ eyo; dəw̄ yo rode ki, nabo yo se aden kaan̄a.

⁷ Iimgen se, tec aan gəw̄ sɛndgen k'dəək k'daapden rode gen baa bəw̄r ki. Ɔw̄ iimgen se ək nakge dodege tu aan gəw̄ laatn daab Ɔw̄ daan-kaamdege se tec gen jikilimge. ⁸ Iimgen se bεəkdege tec aan gəw̄ bεək̄j mɛndge Ɔw̄ naan̄dege lε tec aan gəw̄ gen tupiyu. ⁹ Naade ək naka rodege tu aan gəw̄ saapo, Ɔw̄ taa bεək̄j keydege se, eem aan gəw̄ puusn sɛndgen dɛn baa baa bəw̄r ki se. ¹⁰ Ɔw̄ yeldege se tec aan gəw̄ gen iin̄i Ɔw̄ ute naan̄ se bo naade lee təbm jeege. Ɔw̄ ute yeldege se bo ken naade təbga jeege num Ɔw̄dden yεb̄de gen laapa mii se. ¹¹ Ɔw̄ gəw̄ jər̄l zuzu ken iimge teeco maak ki se, əkga gaara, Ɔw̄ gaarde se ute taar *Əbre se k'dan̄in̄ Abaddon Ɔw̄ ute taar Grək lε k'dan̄in̄ Apolion ken je deek̄j Ɔw̄: *debm tuj̄n gəw̄.*

Apokalips 9:12 21 Apokalips 9:20

¹² Nakŋ ɔŋ deet deet se deelga; ɔ bɔrse ɔɔpga nakgen ɔŋ ɔŋ dio ken te afe ba a do naan ki kuuy daala.

*Kɔdn Raa tuuy pul gen k-mɛɛɛge

¹³ Ken kɔdn Raa k-mɛɛɛge jaay tuuy pulin se, *gɔtn tɛdn serke Raa ki ken k'daapiŋ ute daab ɔ ɔk kaaja gɔtɔ kaam ɔɔ ken daa naan Raa ki se, maam m'booy mind nam taad gɔtn se. ¹⁴ Naan taad kɔdn Raa ken gen k-mɛɛɛge tu ken ɔk pulu se ɔ: «Kɔdn Raagen ɔɔ k'dɔɔkdega dɔk taa ool magal ken k'danin Eprat se 'baa tuutden naatn.» ¹⁵ ɔ kɔdgen ɔɔ se k'tuutden naata ɔ ken k'tɔɔf k'tɔldega se, do dɔkin tap bo naade ing booy booyo maakŋ baar ken se, maakŋ laapiŋ ki, maakŋ biin ki ɔ maakŋ lerin ki sum bo, k'taaddenga taad j'ɔ jikilimgen jaay k'nigde gɔtɔ kaam mɔtɔ se, jee kaam kalaŋ se, k'tɔɔlde paac. ¹⁶ Ter maam m'aak jee sendge aas dupu-kaaru-dio (200 000 000) ɔ ken k'mɛdɛ se, maam m'booyga.

¹⁷ Bin bo maam m'aak sendge ute mɛldege teeco naanum ki. ɔ mɛldege se tuuso saapo aac aan gɔɔ poodo, zɛɛ cidid aan gɔɔ koa, ɔ kɔɔs aan gɔɔ kudn poodo. ɔ do senddege tu se tec aan gɔɔ do tupiyge. ɔ poodo, saa ɔ kudn gen poodo se teeco taardege tu buluk buluk.

¹⁸ Nakgen mɔtɔn ken teec taardege tu se bo, jeege jaay k'nigde gɔtɔ kaam mɔtɔ se, jee kaam kalaŋ se, naade tɔɔlde paac. ¹⁹ ɔ tɔɔgŋ sendgen ese se, teeco taarde ki ɔ ino yeldege tu; taa yeldege se tec aan gɔɔ wɔɔjɔ ɔ ɔk daan doa ɔ ute naan se bo naade lee dabar jeege se.

²⁰ Gaŋ jee ɔpm ken nakgen se ɔ tɔɔlde te ey se, ute naan se kic bo, naade baate terl maakdege do Raa ki. Gaŋ naade ing bo gen keem maragdege, sitandegge ute raadege ken naade daapiŋ ute daab, pudda, maal zɛɛɛ, koa ɔ te kaagge se, ey num raadege se le aak eyo, booy eyo ɔ lee

eyo. ²¹ Ute naan se kic le, naade on eyo gen tool jeege gen koojn rodege, gen keesn naapa ute boogo.

10

*Kodn Raa ak kitapm baata k'worginga worgo jin ki

¹ Ter maam m'aak kodn Raa kuuy tōgo bōyo maakn raa ki. Do naan uuso kal gapara do teelo don ute wōjn maakn raa; do daan-kaamin aan go kaada do jenge magal aan go duliyo do tec podo. ² Naan ak kitapm baata k'paatinga paat se jin ki. Do je daamin se, naan obin do baar ki do je jeelin se le, naan obin naan ki. ³ Gotn se naan do dooy makon aan go tupiyu. Ken naan jaay do dooy se, maam m'booy raa taat tiirin tiirin goto kaam cili. ⁴ Do ken Raa jaay taat aas se, maam m'je m'raan metn taariṇa, nabo m'booy mind nam maakn raa ki taadum do: «Metn taar ken Raa taatn goto kaam cili se, okin maaki ki, onte 'raariṇa.»

⁵ Ter kodn Raa ken jaay maam m'aakiṇo doo jen kalan do baar ki do ken kalan do naan ki se, uun ji daamin raan. ⁶ Gotn se naan naam taariṇa ute ro debm ken ting daayum daayum se, naan bo debm ken aalo maakn raa ute nakgen maak ki paac, do naan ute nakgen do ki paac do baar ute nakgen maak ki paac. Naan taad do: «Naan ki se, j'aden kon got ey sum. ⁷ Taa do dokin se, *Raa taaddega jee kaan naabinge tun taad taar teeco taarin ki kaad ken naan utu tedn nakn ken naan uuno do ro ki jaay *jeege jeel metin ey se. Ken kodn Raa k-cilige jaay tuuyga pulin num, Raa utu 'tedn nakn se 'kaan doobin ki.»

⁸ Ter mind nam ken maam m'booyiṇo taadum maakn raa ki se, taadum kuuy daala do: «'Baa gotn kodn Raa ken do jen kalan do baar ki do ken kalan do naan ki se, oko kitapm ken k'paatinga paatn ken naan okin jin ki se.» ⁹ Gotn se, maam m'baa m'oṇiṇa do m'tond metin

m'wə ɛdumo kitapm baatn ken jii ki se. Naan̄ ɔ̄eekum ɔ̄: «Ok ɔ̄sin̄ paac! Ken naai jaay utu ɔ̄sin̄ kəs se, ai nijim taari ki aan gəw teeje, nabə ken naan̄ bəwya maaki ki se, ai kaac̄n̄ kaadi.»¹⁰ Ken maam m'wəko kitapm baatn ji kədn̄ Raa ki jaay m'wəsin̄ se, m'naamin̄ taarum ki se, nijim aan gəw teeje. Num ken naan̄ jaay bəwya aan maakum ki sum se, m'naamin̄ aacum kaaduma.¹¹ Ter k'taadum j'wə: «Jeege te dende, ute metjildege, ute taar naan̄dege ɔ̄ ute gaardege se, 'baa taadden taar teeco taar Raa ki se kuuy daala.»

11

Saadgen dio

¹ Gətn se k'j'ɛdum naala tec aan gəw nak̄n̄ ken k'lee k'dəw̄jn̄ gətə, ɔ̄ k'deekum j'wə: «In̄ 'baa 'dəw̄jn̄ *Bee Raa ute *gətn̄ ken k'j'iin̄ k'daap̄in̄ gen tɛdn̄ serke Raa ki ɔ̄ 'mɛd̄ jee ken ing eem *Raa gətn̄ ese.² Num daan bəw̄rin̄ naatn se ɔ̄nte 'dəw̄jina taa gətn̄ se j'w̄ninga kəw̄n̄ jeege tun jeel Raa mal eyo. ɔ̄ gɛgɛr *salal gətn̄ ese se, naade utu an̄ kəsn̄ gen laapa sik-səw̄-kaar-dio (42).³ Saadumgen di se, maam m'utu m'aden kəl naade 'tuusn̄ kal kəl doa. ɔ̄ maak̄n̄ bii ken dupu-te-kaar-di-te-sik-mɛcɛ se (1 260), naade taadn̄ taargen teeco taar maam ki jeege tu.»

⁴ Saadgen di se, naade aan gəw *ko ɔ̄libgen dio ɔ̄ aan gəw ləw̄mpgen di ken daar naan̄ Mɛljege tun ken Mɛl kaal do naan̄ja se.⁵ Jee se jaay debm je aden tɛdn̄ *kus̄in̄ num, poodo aden teec̄n̄ taardege tu ɔ̄ kəsn̄ jee taamooydegen ese se naatn̄. Deere, bin bo debm jaay je aden tɛdn̄ kus̄in̄ naade ki se, naade an̄ tɔ̄l bin kici.⁶ Naade ɔ̄k təw̄gə gen gaasn̄ maane 'keed eyo ɔ̄ kaad̄ ken jaay naade taad̄ jeege tu taargen teeco taar Raa ki se, maane tap bo 'keed eyo; ɔ̄ ter naade ɔ̄k təw̄gə 'dɛl maane tɛdn̄ mooso, ɔ̄ naade ano

baa ute dubar napariñ dena do naañ ki aan gəw ken naade maakde jen ro ki.

⁷ Ken saadgen di se jaay taad nanj taarde se, daa-gaabm ken ade kookj maakj gəw ken jərɫ zuzu se utu ade kooco. Ken naañ jaay cirdega num, utu aden təwɔ. ⁸ Ɔw yodege se, naade utu ade kəŋ toodn daan bəw geger ken magala, gətn ken k'daŋiñ ute ro səwɔm ey ɫ Masar se. Gətn se bo gətn ken k'tup k'təwɔ Mɛɫde ro kaag ki se kici. ⁹ Jeege paac ute metjildege, ute taa beedege, ute taar naañdege, ute taa naañdege utu ade baa kaakj yogen k'təwɔ k'j'əwɔde tood bii mətə ute ɫer sik-kaar-di se. Yogen se naade baate duubde wə gaas jeege wə j'əwɔte duubde. ¹⁰ Ken jee se jaay ooy se, jee do naañ ki maakde raapo. Maakj maak-raapde ki se, naade tɛd bɛɛ ute naapa wə maakj tɛdn bɛɛdege tu se, naña naña kic bo ɛd naka naapiñ ki naapiñ ki. Taa jee taad taar teeco taar Raa ki ken di ese se, wəddenoga yɛɛbde den bɛɛ eyo.

¹¹ Ken bii mətə ute ɫer sik-kaar-di jaay deel se, Raa baado ɔɫden koa wə jee se duro wə gətn se naade iin daar ute jɛde. Ken naade jaay aakde se, nirdɛ baa teecɛ. ¹² Jee di ken taad taar teeco taar Raa ki se booy mind nam taadden makəwə maakj raa ki wə: «Ooko 'baakiro ara!» Ɔw naan jee taamooydege tu se sum bo, naade end maakj gapar ki wə ook baa maakj raa ki. ¹³ Kaad ken se sum bo, naaña te makəwə wə geger se jaay k'niginiñ gətə kaam sik se, ken kaam kalaŋ ru se, təwɔ jeege dupu-cili. Num jee ken wəp se, beere baa əkde wə naade taad wə: «Deere, naai sum bo Raa ken magala wə təwəw.»

¹⁴ Borse nakj wəŋ gen k-dige se deelga; num bɛɛɛ, gen k-mətəge tu se kic wəpga baata utu 'kaana.

*Kədn Raa gen k-cilige se tuuy puliña

¹⁵ Ken kədn̩ Raa k-cilige jaay tuuy puliŋ se, maam m'booy maakŋ raa ki se, jeege taad makəŋ ə: «Bərse, do naaŋa se tɛdga kaam ji Mɛljege Raa ute gen *al-Masiina.

Ɔə do naaŋa se daayum, naaŋ ɓo 'tɛdn̩ gaariŋa.»

¹⁶ Ɔə magalgen sik-di-kaar-ɔə ken tiŋg do kaag dodege tun ken naan Raa ki se, ɛrg und naandɛ naaŋ ki naan Raa ki ə eemiŋa. ¹⁷ Naadɛ deek ə:

«Mɛlje Raa Sidburku, naaje k'təmi, naai ken ɓərse ə ken do dəkina.

Taa naai 'taadga təgi ə uunga gaari.

¹⁸ Ey num jeegen do naaŋ ken jeel Raa mal ey se, maakɛ taardega doi ki, num ɓərse maak-taar naai ɓo ɓəyga dode ki.

Taa kaadn̩ ken naai an kəŋŋ ɓəwə do jeege tun ooyga kooy se, aanga,

ə jee tɛdn̩ naabigen taad taar teeco taari ki,

ute jeeige ə jee ken ɓeeri naai ki,

jee j'aalden maak ki lə jee j'aalden maak ki ey se,

ɓərse kaadn̩ aasga ken naai aden tɛdn̩ bɛ;

ə kaadn̩ naai an kutn̩ jeegen ken lee tuj do naaŋa se lɛ, aanga kici.»

¹⁹ Ter maam m'aak *Bee Raa ken maakŋ raa ki se, nam ədŋga kəɔd̩ kaam taariŋa. Ɔə maakŋ Bee ken se, maam m'aak *sandukŋ ken *Raa dəkko ute jeege do dəkŋ se, teeco naanum ki. Ɔə gətn̩ se, maam m'aak gətə aal wusuk wusuk, m'booy mind jeege ute Raa ken taat makəŋə, naaŋa tea ə isi sido rutuk rutuk.

12

K-lamaga ute Mɛnda

¹ Ɔə maam m'aak nakŋ deel doa teeco maakŋ raa ki: nakŋ maam m'aak se, mɛnda uuso kal gen kaada ə iŋg təɓ

jenge do laap ki, ɔɔ ɔk laata don ki gen k-dijge sik-kaar-dio.

² Mend se mendkaama, inj diig daay des des baa baa koojo.

³ Ter maam m'aak nakɲ deel doa kuuy maakɲ raa ki daala: nakɲ-kɔɔbm maam m'aak se k-lamaga magala. Naan aac aan gɔɔ poodo ɔɔ ɔk daan donge cili ɔɔ kaajinge sik. ɔɔ daan dongen cili se, ɔk laatin gen gaaringe cili kici. ⁴ K-dijge jaay k'gaanɔde kaam mɔtɔ se ɔɔ ken kaam kalaɲ se, naan tɔɔf sideno paac naan ki te yelina. Gɔtn se k-lamaga se baa daar naan mend ken baa baa koojo se, taa ken mend se jaay oojga num, goonin se naan utu an kɔsn naatn. ⁵ Mend se ooj goono ɔɔ goonin se gaaba. Goon se utu tɔɔdn jeege paac ute sirdn maala. Anum goon se, j'uun k'baansin naan *Raa ki ɔɔ naan kaag don ki. ⁶ Gɔtn se menda se aan baa do kɔd-baar ki ɔɔ gɔtn se bo gɔt ken Raa daapinsinga daapa taa an baa kulin gen bii dupu-te-kaar-di-te-si-mɛɛ (1 260).

⁷ Ter maam m'aak bɔɔrɔ iin maakɲ raa ki. Magal *kɔdn Raa k'danin Mikael te kɔdinge baag tedn bɔɔrɔ te k-lamaga ɔɔ k-lamaga kic bo te kɔdinge, ⁸ nabo k-lamaga se naade baa cirina. Taa naan se bo k-lamaga ute kɔdinge se ɔɲ te gɔtn daar maakɲ raa ki eyo. ⁹ Gɔtn se k-lamagɲ ese se k'tuurino maakɲ raa ki, naan se bo wɔɔjn ken te do dakin ken k'danin Iblis ɔɔ *Bubm sitange kici, naan bo debm ken lee derl jee do naan ki ute magalina. Naan ute kɔdinge se paac k'tuur k'j'oldeno do naan ki. ¹⁰ Ter m'booy mind nam taad makɔnɔ maakɲ raa ki ɔɔ:

«Bɔɔrse, kaadn ken Raaje taadn tɔɔgina, kuun gaarina ɔɔ kaajn jeege se, aanga. Bɔɔrse, naan edga tɔɔgɔ
*al-Masiin ki.

Anum debm ken lee tɔkɲ mind
genajeege naan Raa ki se k'tuurinoga naatn,
ey num naan bo debm ken lee tɔkde mindde nɔɔrɔ katara
naan Raa ki.

¹¹ Gan̄ genaajege se tōog ciringa
ute doobm moosn̄ gen̄ *Goon Baatn̄ Raa
ᵛᵛ ute Taar Raa ken̄ naade lee taad̄ jeege tu;
naade took̄ ᵛᵛ rodē taa j'aden̄ tōᵛᵛ.

¹² Taa naan̄ se ᵛᵛ naase jeegen̄ iᵅgki maak̄ raa ki se 'ted̄ki
maak-raapo!

Num asen̄ kōᵛᵛ naase jeegen̄ ken̄ do naan̄ ki
ute kengen̄ do baar ki,
taa Bubm̄ sitange te maak-taariᵅ se, ᵛere,
ᵛōᵛᵛ ᵛᵛsenga, taa naan̄ jeele kaadiᵅ se ᵛᵛpga baata.»

¹³ Ken̄ k-lamaga jaay aak k'tuur k'j'ᵛliᵅ do naan̄ ki se,
gōtn̄ se naan̄ baag tuur mend̄ ken̄ ooj goon gaaba se. ¹⁴ Gan̄
mend̄ se j'ediᵅ taa ᵛeek̄ keye magal magal aan̄ gōᵛ gen̄
doobo taa an̄ kiiᵅ ᵛaa do kōᵛ-ᵛaar ki dōk ute k-lamaga se
ᵛᵛ gōtn̄ naane se ᵛᵛ, gōt ken̄ k'daapiᵅsiᵅ taa j'an̄ ᵛaa kul
gen̄ ᵛaara mōᵛ te laapa mēce se. ¹⁵ Gōtn̄ se k-lamaḡ ken̄
ᵛko metn̄ menda se, ᵛᵛᵛ ᵛlo maan̄ maakiᵅ ki aan̄ gōᵛ ool
doocoga dooc se taa an̄ gōᵛbm̄ tōᵛᵛ. ¹⁶ Num gan̄ naan̄
ᵛaado naak̄ mend̄ se ᵛᵛ naan̄ se eep̄ taariᵅ ᵛᵛ aay te
maan̄ ken̄ k-lamaga ᵛᵛᵛ ᵛliᵅ se. ¹⁷ Num k-lamaga ute
maak-taariᵅ se, ᵛk̄ terl̄ ᵛaado gen̄ ted̄n̄ ᵛᵛᵛᵛ metjil̄ mend̄
ken̄ ᵛᵛp̄ se. Naade se ᵛᵛ jee ken̄ ted̄n̄ nak̄ Raa ᵛᵛ k'teᵛa,
jee ᵛk̄ taar Isan̄ ken̄ met̄ ki se.

¹⁸ Anum, gōtn̄ se, k-lamaga ᵛaa ᵛaar do kees ken̄ taa
baar ki.

13

Daa-gaaba ken̄ teeco maak̄ baar ki

¹ Ter maam̄ m'aak̄ daa-gaaba kalan̄ teeco maak̄ baar
ki. Naan̄ ᵛk̄ kaajge sik̄ ᵛᵛ donge cili ᵛᵛ do kaaja kalan̄ se, ᵛk̄
laatn̄ gaariᵅge tak̄ tak̄. ᵛᵛ daan̄ donge tu se, ᵛk̄ rogen̄ ken̄
naaj̄ *Raa. ² Daa-gaabm̄ ken̄ maam̄ m'aakiᵅ se tec̄ aan̄ gōᵛ
merēᵅ, nabo jēᵅge se aan̄ gōᵛ jē duuyu ᵛᵛ ᵛk̄ kōᵛke aan̄

gɔɔ gen tupiyu ɔɔ taarin kic gɔɔ gen tupiyu. Daa-gaabm se k-lamaga ɛdin tɔɔgɪna ɔɔ ɔndin do kaag don ki ɔɔ ɛdin magala. ³ Daan don kalan k'awarin se, ey num dun se baan baa tɔɔlɔ, nabo dun se baa urlu. ɔɔ ken jee do naan ki paac jaay aakin se, nakɪ se tap bo ɔkden taad eyo ɔɔ naade baagin daana. ⁴ Taa k-lamaga ɛdga gaara daa-gaab ki se, jeege paac ɛrg naan k-lamaga ki se. ɔɔ naade tɔɔm daa-gaabm se kici ɔɔ deek ɔɔ: «Daa-gaabm se tap bo nana aas te naana ɔɔ nana kon daar naanin ki?»

⁵ Daa-gaabm se, j'undin kulu gen taadn taargen deel doa ɔɔ gen naajn Raa. Naan j'ɛdin tɔɔgɔ gen laapa sik-sɔɔ-kaar-dio (42). ⁶ Naan ɛɛp taarin naaj Raa, naaj ro Raa, naaj *Bee Raa ken maakɪ raa ki ute jee ken maakɪ raa ki. ⁷ J'undin kulu gen tɛdn bɔɔrɔ ute jee Raage ɔɔ aɛe ciri. ɔɔ jee do naan ki paac te metjildege, taa beedege, taa naandeege ɔɔ te taar naandeege, j'ɛdɪnsin kaam jin. ⁸ Jee do naan ki paac utu 'kergɪ naanin ki, num jee 'kerg ey se, jee ken rode k'raandɛnoga raan maakɪ Kitapm Kaajn gen *Goon Baatn Raa ki do dɔkin ken Raa utu aalo kaal dunia. ɔɔ Goon Baat se bo ken ɔn ron k'tɔɔlinɔ *serke se.

⁹ Debm ken ɔk bi gen booy taar se num, booyin taar se jiga.

¹⁰ Debm ken Raa taad ɔɔ j'utu j'an kɔkɪ bulu ɛ,

j'utu j'an kɔkɔ

ɔɔ ken ɔɔ j'utu j'an tɔɔl ute gɔrd-jɛrlɛ ɛ,

j'utu j'an tɔɔl kici.

Bin num, jee Raage j'aay kaamɛe j'aal maakɛe do Raa ki.

Daa-gaabm ken kuuy teeco maakɪ naan ki

¹¹ Ter m'aak daa-gaabm kuuy teeco maakɪ naan ki. Naan ɔk kaajge dio tec aan gɔɔ gen goon baata, nabo ken naan taad se tec aan gɔɔ k-lamaga. ¹² Daa-gaabm deet deet se, ɔlin tɛd nakgen deel doa naanin ki. Naan ɔl jeegen do

naanj ki paac erg naan daa-gaab ken deet deet ken k'awariñ baa baa kooyo jaay duñ urlo se. ¹³ Naanj tēd nakgen magal deel doa naan jeege tun do naanj ki paac bini booyo poodo raan naande ki. ¹⁴ Naanj j'undiñ kulu gen tēdn nakgen deel doa naan daa-gaab ken deet deet se, ð ute naanj se naanj dērl jeegen do naanj ki ð deekden ð k'tēd naka tec aan gōo daa-gaabm ken deet deetn k'awariño ute gōrd-jerle jaay ooyo te ey se. ¹⁵ Daa-gaabm ken teeco maakñ naanj ki se, j'ēdiñ tōgō gen kōl ko maakñ nak ken naanj tēdiñ tec aan daa-gaabm deet deet se, ð nakñ se, baag taadā aan gōo debkilimi ð taa jeegen paacñ ken baate kergrñ naan daa-gaab ken deet deet se, naanj ðl k'tōk k'tōalde naata. ¹⁶ Jee j'aalden maak ki ute jee j'aalden maak ki eyo, jee maalge ute jee daayge, bulge ute jeegen bulge eyo, paac naanj ðl k'tōndde nakñ kaakñ jeele ji daamdege tu ey le do naandēge tu. ¹⁷ Debm jaay ðk nakñ kaakñ jeele roñ ki ey se, k'dugñ nakiñ eyo ð naanj kic le kōñ dugñ nakñ nam eyo. Nakñ kaakñ jeel ese se bō, naanj ro daa-gaabm ese ð medñ ese se ken tum ute numiriñ kici.

¹⁸ Ōñ jeege booy jeel kōkñ mētn taar ese se jiga. Debm mētek se, ōñ dooy jeel mētn taar numir ro daa-gaab ken ese se ð numir ese se bō tum te ro debkilim se. Numir se jaay k'mēdiñ se kaar-mēce-ute-sik-mēce-kaar-mēce (666).

14

**Goon Baatn Raa ute jeenge*

¹ Ter maam m'aak Goon Baata daar daara ute jeege dupu-kaar-te-sik-sō-kaar-sō (144 000) do ko ken Sion ki ð jee se k'raandēn ro naana ute gen Bubiñ do naandēge tu. ² Gōtn se maam m'booy mind nam taad maakñ raa ki tec aan gōo maan zoor uu uu se, ð aan gōo Raa ken taat makōñ ð m'booyiñ se tec aan gōo jee ðnd kōnd kurundu. ³ ðo naadē se aar kaa kiji naan kaag do ki naan

ne-dimge tun sɔɔ ɔɔ naan magalge tu. Kaade se nam tap bo jeel kaarin̄ eyo, nabo jee aarin̄ se se, naaden jee dupu-kaar-te-sik-sɔɔ-kaar-sɔɔ (144 000) ken k'dugdenoga dug dode do naan̄ ki se sum.

⁴ Jee se, bii kalar̄ tap bo baa te ro mendge tu eyo nabo naade bɔɔb rode *salal gen *Raa. Jee se se, gɔtn Goon Baata baa bo, naade daanina. Ɔɔ maak̄j jikilinge tun do naan̄ ki se, naade se jee ken k'dugdenoga dug dode ɔɔ naade se aan gɔɔ *nak̄j ooj deet deetn maak̄j-gɔt ki jaay j'ed̄in̄ *serke Raa ki ɔɔ Goon Baat ki se. ⁵ Naade se, bii kalar̄ tɛd te taar-kɔɔb eyo ɔɔ taar in̄g kus kic lɛ j'ɔŋ te rode ki eyo.

*Kɔdn Raagen mɔtɔ

⁶ Ter maam m'aak kɔdn Raa kuuy iin̄ lee daan maak̄j raa ki raan. Naan̄ se ɔk Labar Jigan gen daayum se gen taadn̄ jeege tun do naan̄ ki. Labar se, naan̄ an̄ taad̄in̄ jeege tun do naan̄ ki paac ute met̄jildege ute taa beedege ɔɔ ute taar naan̄dege. ⁷ Naan̄ taad̄den mak̄ɔŋ ɔɔ: «'Beerki Raa ki ɔɔ *'nookin̄ki, taa kaadn̄ ken naan̄ kɔjn̄ bɔɔɔ do jeege tu se, aanga. Naase ergki naan̄ Mɛl ken aalo maak̄j raa ute do naan̄a, baar ute gɔtgen ken ɔk maane se paac.»

⁸ Kɔdn Raa kuuy gen k-dige ɔk met̄ina ɔɔ deek ɔɔ: «Bere, geger magal Babilon se terecga! Deer deer, naan̄ se terecga kamac kamac! Naan̄ se bo ken ɔl met̄jil jeege do naan̄ ki paac tɛd nak̄j ken naan̄ maakin̄ jen ro ki aan gɔɔ tɔtn koojn̄ bin̄ ken naan̄ ɔl jeege paac aay te maraadde se. Naan̄ se tec aan gɔɔ mend̄ keesn̄ gaabm ren̄ ren̄ ɔɔ nak̄j ken naan̄ ɔl jeege tɛd se, nak̄j *kusin̄ salal.»

⁹ Ter kɔdn Raa kuuy gen k-mɔtɔge ɔko met̄n naade se kici. Naan̄ se taad̄ mak̄ɔŋ ɔɔ: «Debm̄ jaay erg naan̄ daa-gaab ki se ute nak̄j k'cɔɔcin̄ tecin̄ tece ɔɔ ɔk nak̄j kaak̄j jeele do naan̄in̄ ki lɔ jin̄ ki se, ¹⁰ naan̄ kic utu kaay

tətn koojŋ biŋ salal kən maakŋ *kəəpm maak-taar Raa ki se. Debm se, Raa utu aŋ kəl poodŋ əɔ maakŋ kud kən ək poodo ɓuluk ɓuluk se naan kəɔŋ Raage tun salal əɔ naan Goon Baatŋ Raa ki. ¹¹ Ɔə saa poodŋ dubarde se iin tul tul daayum daayum. Jee kən erg naan daa-gaab ki əɔ naan nakŋ kən k'ɔəciŋ teciŋ tece əɔ jeegen ək numiriŋ rode ki se, nəəɔ katara naade kəŋ gətn an təɔl maakde eyo.»

¹² Kaad kən se ɓo naase aayki kaamse, naasen jee Raage se 'tɛdki nakŋ kən Raa taad əɔ gen tɛda əɔ aalki maakse do Isa ki!

¹³ Ter maam m'booy mind nam taadum maakŋ raa ki əɔ: «'Raaj əɔ: maak-raapo jeege tun ooy ɓorse ɔoobm Mɛljege tul!» Ɔə ter *Nirl Raa taadum əɔ: «'Deere, naade se əŋga gətn təɔl maakde əɔ taa bɛɛ paacŋ naade tɛdo se, naade utu aŋ kəŋə.»

Kaadŋ kəŋə

¹⁴ Ter maam m'aak gapara raap lak lak əɔ maakŋ gapar kən se, m'aak nam tec debkilimi iŋg kiŋg do ki. Ɔə nam se ək laatŋ gen təɔmə gen daab don ki əɔ naaŋ ək kiŋjer aata jiŋ ki. ¹⁵ Ter m'aak *kəɔŋ Raa kuuy teeco maakŋ *Bee Raa kən maakŋ raa ki. Naaŋ taad makəŋə deb kən iŋg do gapar ki se əɔ: «'Borse kaadŋ kəŋŋ nakgen do naaŋ ki se aasga; ute kiŋjeri se 'ɓaa əjɛ.» ¹⁶ Gətn se, debm iŋg do gapar ki se ute kiŋjeriŋ se, naaŋ ɓaa əj naŋ nakgen do naaŋ ki se paac.

¹⁷ Ter maam m'aak kəɔŋ Raa kuuy teeco maakŋ Bee Raa kən maakŋ raa ki. Naaŋ kic ək kiŋjer aata jiŋ ki. ¹⁸ Ter maam m'aak kəɔŋ Raa kuuy daala teeco *gətn kən k'lee k'tɛdŋ sɛrke Raa ki se. Naaŋ se ək təɔgə do pood ki əɔ naaŋ taad makəŋə deb kən ək kiŋjer kən aat se əɔ: «'Borse koojŋ biŋgen do naaŋ ki se aacga. Ute kiŋjeri aat se 'ɓaa əjɛ.»

¹⁹ Gətn se kəɔŋ Raa kən ək kiŋjer aat se, iin ɓaa əj koojŋ biŋ

se ɔɔ tɔs ɔmbiŋ maakŋ dukudŋ magal gen maak-taar Raa ki se. ²⁰ Dukudŋ se, naaŋ naatn maakŋ geger ki ɔɔ koojŋ biŋ se jaay k'riiŋ se, teec mooso ɔɔ moosiŋ se ɔɔy dar dar ɔɔ ken k'dɔɔjiŋ se, jerliŋ se aal sindi aljam. Gɔtn mooso ɔɔy uun paac se aas kilɔmetir kaar-mɔtɔ.

15

*Kɔdn Raagen cili ɔk dubargen cili jidege tu

¹ Ter maam m'aak maakŋ raa ki nakŋ-kɔɔbm kuuy magala ɔɔ deel doa. Maam m'aak kɔdn Raage cili ɔk dubargen cili jidege tu ken utu ade ɔaa kaam mɔɔtn se. Ute nakgen se ɔɔ *Raa naŋ maak-taariŋa.

² Ter maam m'aak naka tood yel yel aan gɔɔ baar maane ɔɔ ɔk poodɔ buluk buluk maak ki. Do baar ken tood yel yel ese se maam m'aak jeege ɔaa ɔaa do ki ɔɔ jeegen se ɔɔ ken ciro daa-gaabm ute nakŋ ken k'ɔɔciŋ teciŋ tece ɔɔ ute numiriŋ se. ɔɔ naade se, Raa edden nakgen tec kurundge se jidege tu. ³ Naade aar kaa gen *Musa, debm tɔdn naabm Raa ɔɔ kaa gen *Goon Baatn Raa. Naade aar ɔɔ:

«Meljege Raa Sidburku,
nakŋ naai 'tɔd se, deel doa ɔɔ aak bɛɛ aak eyo.

Gaar do naaŋa paac, ɔɔbm naai se,
ɔɔbm ken daan ki ɔɔ ken met ki.

⁴ Melje, debm jaay ai beer naai ki eyo
ɔɔ ai *nookŋ roi ey se tap ɔɔ, naaŋa?
Taa naai kali ki sum ɔɔ debm *salal.
Metjil jee do naaŋ ki paac se
utu 'kergŋ naani ki.

Nakŋ naai 'tɔdŋo ute ɔɔbiŋ se naade 'kaakŋ jeele.»

⁵ Ken nakgen se jaay deel se, maam m'aak *Bee Raa ken maakŋ raa ki se ɔɔd waŋ ɔɔ m'aak *kɔrɔr Raa se maak ki.

⁶ Maam m'aak kɔdn Raagen cili ken teeco maakŋ Bee Raa ki ɔɔ kɔdn Raage se, tuuso kalgen salal aak bɛɛ ɔmb met ki

birin birin se. Kaadfege se naade dōokin ute kəl k'daapin ute daab əw naade se bo utu ano ba utu dubargen cili se. ⁷ Ter maakn ne-dimge tun əw se, deb kalan nig kōdn Raage tun cili se, *kōpm gen daab tak tak. Əw maakn kōpge tun se, dooc ute maak-taar Raa ken tinj gen daayum daayum. ⁸ Əw maakn 'Bee Raa se paac dooc ute saa əw saa se taad əw tōogŋ Raa ken wōr gōtō keley se utu gōtn se. Nam tap bo əŋ end maak ki eyo, bini dubargen cilin ken kōdn Raagen cili baandeno se, deel jaayo.

16

*Kōpŋgen cilin ken dooc ute maak-taar *Raa

¹ Ter maam m'booy mind nam maakn *Bee Raa ken maakn raa ki taad makəŋ *kōdn Raage tun cili se əw: «Kōpsegen cilin dooc ute maak-taar Raa se, 'baa tōydeki do naan ki.»

² Kōdn Raa ken deet deet se, iin ba əy maak-taar Raa maakn kōpin ki se do naan ki əw jee ken ək nakn kaakn jeele gen daa-gaba əw lee erg naan kaag ken k'cōcīn tecin tec se, naade paac rode tōd taan-dua əw taan-dude se əsdē aak eyo.

³ Kōdn Raa ken gen k-dige se, iin ba əy maak-taar Raa ken maakn kōpin ki se maakn baar ki əw maan maakn baar ki se dəl aan gəw moosn debm ooyga kooyo. Əw nakgen paacn maakn baar ki se ooyo.

⁴ Kōdn Raa gen k-mōtəge se, kōpin dooc ute maak-taar Raa se, baado əyīn maakn oolge tu əw gōtge tun ək maan maane paac se. Əw maangen se paac dəl mooso. ⁵ Gōtn se, maam m'booy kōdn Raa ken mēl maane se taad əw:

«Naai debm daan ki,
naai ken bōrse əw ken do dōkina,
naai kali ki sum bo debm *salal.
Nakn naai 'tef paac se ute doobiŋa.

⁶ Aan gɔɔ naade ɔyga moosn jeeige ute gen jee taad taar teeco taari ki se, borse naade kic edden mooso bo naade kaaye. Kese bo nakɲ ken doden naade ki.»

⁷ Ter maam m'booy mind nam taad *gɔt ken k'lee k'tɛdn serke se ɔɔ:
«Deere, Mɛljege Raa Sidburku, bɔɔr ken naai ɔj do jeege tu se, ken met ki ɔɔ ute doobiɲa.»

⁸ Kɔdn Raa gen k-sɔɔge se kɔɔpiɲ dooc ute maak-taar Raa se ɔyiɲ do kaad ki ɔɔ kaada se baa tɛdn ɔɲgɔ ɔɔ nɔɔd jeege aan gɔɔ poodo. ⁹ Jee se jaay ken kaada nɔɔd tɛdden daama se, naade naaj Raa ken baano ute dubargen se. Gaɲ, ute naaɲ se kic, naade baate tɛrl maakdege do Raa ki ɔɔ baate *nookiɲa.

¹⁰ Kɔdn Raa gen k-miige se, kɔɔpiɲ dooc ute maak-taar Raa se, ɔyiɲ do kaag do daa-gaab ki se. ɔɔ taa naaɲ ken naaɲ bo gaariɲ se, gɔtɔ baa tɛd ilim dib. Jikilimge jaay naka ɔɲde se dɔɔɲ taardege. ¹¹ Naade naaj Raa ken maakɲ raa ki taa dubargen naade ɔɲo ɔɔ ute dugen rode ki se. Ute naaɲ se kic bo, naade baate kɔɲ nakdegen *kusiɲ ken naade lee tɛd se.

¹² Kɔdn Raa gen k-mɛɛɛge se, kɔɔpiɲ dooc ute maak-taar Raa se, naaɲ ɔyiɲ maakɲ ool ken magal ken k'daɲiɲ Eprat se. ɔɔ ool se maaniɲ ooko ɔɔ ɔɲ doobo gaaringe tun iino kaam gɔtn kaada tookɲo. ¹³ Ter m'aak maakɲ taar k-lamaga ki, maakɲ taar daa-gaab ki ɔɔ maakɲ taar debm ken tɛd roɲ aan gɔɔ debm taad taar teeco taar Raa ki se teeco sitange mɔtɔ tec aan gɔɔ kaarage. ¹⁴ Sitange se bo ken jeege tɔndde tɛd maragge se ɔɔ naade bo ken tɛd nakɲ-kɔɔbge, naade lee tus gaaringen do naaɲ ki se paac taa baa tɛdn bɔɔrɔ ute Raa Sidburku, bii se bii ɔɲɔ ken naaɲ mala ɔndiɲga kɔndɔ.

¹⁵ Məljege taad ə: «'Booyki! Maam se, m'utu m'ade baa aan gəw debm boogo! Maak-raapo deb kən ing zεεε əw bəwəb kalinge taa naaŋ lee met-beer eyo əw kənd maakŋ səkəŋ ki eyo.»

¹⁶ Tεr sitangen mətə se baa tuso gaaringe gətə kaam kalaŋ bini k'daŋiŋ ute taar *Ebre *Armagedon*.

¹⁷ Kədn Raa gən k-cilige kəwpiŋ dooc ute maak-taar Raa se əwpiŋ raan əw maam m'booy maakŋ Tεe Raa kən raan əw gətn kaag do ki se, mind nam taad makəŋ əw: «Bεεε, naaba naŋga!» ¹⁸ Gətn se maam m'aak maakŋ raa aal wusuk wusuk, tεd gajalaŋ, Raa taat makəŋəw əw naaŋa kic bə te makəŋəw. Te kən naaŋ te se, gətn Raa aal debkilimi bii kalaŋ tap bə naaŋa te te bin eyo. ¹⁹ Naaŋ kən se, gεgεr kən magal se baa təp gətə kaam mətə əw gεgεrgen do naaŋ ki paac se rua. Gətn se Raa saap do gεgεr kən Babilon kən magal se əw naaŋ aŋ kədn kaay kəwpm kən dooc ute maak-taariŋ kən kusiŋ se. ²⁰ Naanŋen kən maane gurug əldε daan ki paac əw ute koge se, 'tεdn gətə paac. ²¹ Isi magal magal sido maakŋ raa ki do jeege tu. Isi kalaŋ se deer baa baa kaasn kaam kəwə teeŋe si-dio. Əw jeege se naaŋ Raa taa dubar kən isi dabardε se. Taa dubargen aan dodε ki se dubar gən teecŋ nirli.

17

Gεgεr Babilon se, bəwəwəw oocga doŋ ki

¹ Əw maakŋ *kədn Raage tun cilin kən ək *kəwpgen cili kən dooc te maak-taar *Raa jidεge tu se, deb kalaŋ baado əŋuma əw deekum əw: «'Baado, m'ai taadn mεtn taar bəwə kən utu kooçŋ do mēnd kεesn gaabm kən jeege paac jeel gətiŋa əw mēnd kεesn gaabm se taad te gεgεr magal kən utu taa oolge tu se.» ² Gaaringen do naaŋ ki paac se, naaŋ deeldεnga tεdga jee kεesn mēndge; əw jee do naaŋ ki paac se, naaŋ lee εdđen tətn koojŋ biŋ aay oono əw lee εεsiŋa.

³ Gøtn se *Nirl Raa bōoy dom ki ð kōdn Raa uun ðaansum do kōd-ðaar ki ð m'aak mēnda ing king do daa-gaab ki ð daa-gaabm se aac ðeη ðeη. Roη se paac gurug te taargen naaj Raa ð daa-gaabm se, ðonge cili ð kaajinge sik. ⁴ Mēnd se uuso kal ute roηa aac ðeη, ðk daab ro ki ðmb birin birin, ðk kogen ute roðege ð meedgen* ute roðege kici. Mēnd se ðk kōpm gen daab jin ki ð kōpm se dooc ute nakgen jig eyo gen keesn gaabinge. ⁵ K'raanjin do naanin ki ro ken k'jeel metin eyo j'ð:

Maam ðo m'geger Babilon magal
maam ðo ko mēnd keesn gaabge paac
ð do naan ki paac se,

maam sum ðo m'tēdn nakgen *kusiη cir paac paac.

⁶ Maam m'aak mēnd se, aay oon moosn jee Raage ken saadn Isage se. Ken maam jaay m'aakin se, nakη se tap ðo ðkum taad eyo.

⁷ Gøtn se kōdn Raa ðeekum ð: «Gen di jaay nakη se ðki taad ey se? 'Booyo! Maam m'utu m'ai taadn metn taar mēnd ken ing do daa-gaab ki se ute metn taar daa-gaabm ken ðonge cili ð kaajinge sik jaay *k'jeel metin ey se kici.

⁸ Daa-gaabm ken naai aakinō tinjo se, ðorse naan gøtō ð tēdga num naan utu aðe teecη maakη gō ken jerl zuzu se, ð ðaa gøtn kut ki. Num jee do naan ken roðe gøtō maakη Kitapm Kaaj ken Raa raaninō do ðokin ken naan utu aalo kaal dunia se, ken naaðe jaay kaakη daa-gaabm ese se, aden kōkη taad eyo, taa naan ðo ken tinjo, ðorse naan gøtō ð tēdga num utu aðe teecη daala.

⁹ «Borse, oη jeege tēdn meteke ð jeel-taara taa jeel metn nakgen se: dogen cili se, je taadn te kogen cilin ken mēnd ing do ki se ð je taadn ute gaargegen cili se kici.

¹⁰ Maakη gaaringe tun cili se, jee mii se, kaadde deelga,

* ^{17:4} Meedgen ute roðege se ute taar nasar se je ðeekη ð: perles.

ᵔ ken gen k-mεcege se, ᵔorse naan̄ ᵔo gaarge, ᵔ ken gen k-cilige se le aan te ey ᵔorto; anum ken naan̄ jaay ade ᵔaa kic ᵔo 'ting den eyo. ¹¹ Daa-gaabm ken tingo ᵔo ᵔorse ᵔoto se, naan̄ kic ᵔo maakᵓ gaargege tun cili se sum ᵔo naan̄ ᵔo ken utu kōsn gaar gen k-martage se ᵔo naan̄ kic Raa utu an̄ kutu. ¹² ᵔo kaajgen sikᵓ ken naai aako se le, je taadn̄ ute gaaringen sikᵓ ken utu kōsn gaara ute daa-gaaba se tele gen ler kalaᵓ sum. ¹³ Gaaringen sik se paac utu tum ᵔoᵓᵓᵓ taarde kalaᵓ ᵔo tedn̄ naaba ute tōᵓᵓᵓ paac daa-gaab ken se. ¹⁴ Naade utu ᵔaa 'tedn̄ ᵔōᵓᵓᵓ ute *Goon Baatn Raa ᵔo Goon Baatn Raa se utu aden ciri, taa naan̄ ᵔo Mel gen Melge ᵔo naan̄ ᵔo Gaar gen gaaringe. ᵔo jeegen ken naan̄ dan̄deno ᵔo ᵔeer tōᵓᵓᵓdeno tedga jee naange ᵔo ken tuj ᵔrmdε ey se, naade kic utu aden ciri.»

¹⁵ Ter kōdn̄ Raa taadum ᵔo: «Oolgen ken naai aak mend keesn gaaba ing taar ki se, je taadn̄ ute jee denggen do naan̄ ki ute metjildege, ute taa naan̄dege ᵔo ute taar naan̄dege paac. ¹⁶ Kaajgen sikᵓ ken naai aakdeno ute daa-gaaba se, utu kōᵓᵓᵓ kund mend keesn gaabm ken ᵔōtin̄ ᵔōt se naata, ᵔo an tōsn ute nakiᵓge paac ᵔo an̄ kōᵓin̄ met-beere. Naan̄ maliᵓ kic, naade an̄ kōᵓo ᵔo met kōᵓin̄ se le naade an̄ tōᵓo. ¹⁷ Gaaringen sik se, Raa mala tedᵓᵓᵓga ted̄ maakde ki, naade tedn̄ naaba daa-gaab ki se, taa daa-gaabm se kinḡ maakᵓ gaarin̄ ki. Raa ᵔlde tedn̄ naan̄ se, taa naade tedn̄ nakᵓ ken naan̄ uuno doa aan ᵔō ken naan̄ maakin̄ jen ro ki. Daa-gaabm se kinḡ maakᵓ gaarin̄ ki bini taar ken Raa taad se 'kaan doobin̄ ki.

¹⁸ «ᵔo mend ken naai aakiᵓo se le, je taadn̄ ute ᵔeger magal, ken ing do gaaringe tun do naan̄ ki paac se.»

¹ Ken nakgen se jaay deel paac se, maam m'aak *kɔdn Raa kuuy bɔɔyo maakɲ raa ki ɔɔ kɔdn Raa se ɔk tɔɔg dena ɔɔ ute tɔɔgin se naan wɔɔr do naan se kelɛɲ kelɛɲ. ² Naan taad makɔnɔ ɔɔ:

«Gɛgɛr magal Babilon se tɛrɛcgɑ!
Deere, naan se tɛrɛcgɑ kamac kamac!
Bɔrse gɔtin se ɔɔp tɛdga gɔtn maragge,
gɔtn sitange ɔɔ gɔtn yeelge ute daagen jig ey
ken jeege yɛɛmde yɛɛm se.

³ Naan se bo ken ɔl jeege tɛd nakɲ ken naan maakin jen ro ki
aan gɔɔ tɔtn koojn biɲ ken naan ɔl jeege paac aay te
maraadde se.

ɔɔ nakɲ ken naan ɔl jeege tɛd se, nakɲ *kusiɲ salal.
ɔɔ gaaringen do naan ki se,
naan ɔlde aay tɔtina ɔɔ ɛɛsiɲa.
ɔɔ jee tɛdn zogen do naan ki se le,
tɛd jee nak denge se, ute maal naan ken den se.»

⁴ Ter m'booy mind nam kuuy taad maakɲ raa ki ɔɔ:
«Naasen jeemge se, 'teecki naatn maakɲ gɛgɛr ken se,
ey num naase kic aki kɔl dose maakɲ kusiɲde ki,
ɔɔ dubar utu kaan dode ki se,
utu koocɲ do naase ki kici;

⁵ taa kusiɲ maakɲ gɛgɛr ken ese se,
ziid bini ook aanga maakɲ raa ki
ɔɔ *Raa se saapga do nakge tun
te doobin ey ken jeenge lee tɛd se.

⁶ Nakɲ naan tɛd jeege tu se,
naase kic 'tɛdɪnsɪnki naan ki met dio;
aan gɔɔ ken naan lee ɛd tɔtn k'deepin atak
maakɲ *kɔɔpin ki jeege tu se,
naase kic ɛdɪnki tɔtn atak cir
gen naan se met dio.

⁷ Aan gɔɔ naade ɔŋo maala ɔɔ ɔŋo dofe se,
 ɓorse naase 'dabardefeki makɔŋ bin kici
 ɔɔ ɔŋdefeki kapin aden tɔɔɓ,
 taa geger se taadga taad ute maakin ɔɔ:
 «Maam se m'tedga nɛelge do kaag dom ki se.
 M'mend-daay eyo ɔɔ mɔɔtn kapin ɛ am tɔɔl eyo.»

⁸ Taa naan se ɓo, ɓii kalan sum ɓo
 nakgen ɔŋ se utu kaan don ki,
 aan gɔɔ yoa, kɔl doa ɔɔ ɓoa.
 ɔɔ naan se j'utu j'an tɔɔɔ,
 taa Mɛljege Raa Sidburku se
 utu an kɔjn ɓɔɔɔ don ki.»

⁹ Num gaaringen do naan ki ken endo maakɔ kusin
 geger ken ese se ɔɔ tedo maala gɔtn ese se, kaad ken naade
 utu kaakɔ saa poodn geger ken k'tɔɔcin se, naade utu
 tɔɔɔɔ ɔɔ keem nɔɔ taarɔna. ¹⁰ Naade daar dɔkɔ ɔɔ beer ɔɔ
 sɔm dubar ese se koocɔ dofe ki ɔɔ gɔtn se naade tɔɔɔɔ ɔɔ
 keem nɔɔ:

«Wɔɔɔ, wɔɔɔ nakage, aakki tu geger Babilon,
 geger magala, naan ɔk maala se!
 ɛɛɛ kalan sum ɓo Raa tujɔna.»

¹¹ Jeegen ɔk nakɔ zogen do naan ki paac eeme ɔɔ ɔl doa
 taa geger se, taa nakɔ zodege se, nam tap ɓo dug ey sum.

¹² Nakɔ zodege se: daab, pudda, kogen ute rode, meedgen
 ute rode, kalgen ute rodege ɔɔ ken deer taac ɓɔŋ ɓɔŋ
 se, kalgen ute rodege ɔɔɔɔ ɔɔ aac dɛŋ dɛŋ; kaaggen oot
 nijimi, nakgen k'daapde ute naan ceedge, kaaggen mɔŋgɔ,
 maal-zɛɛɛ ute maal-kilimi, ute kogen raan aak bɛɛ bɛɛ,

¹³ naagɔ kaagɔ nijimi, nakgen oot nijimi, itir, dudgen oot
 nijimi ute kaaggen oot koot kici, tɔtn koojn ɓɔŋ, uubu,
 ruju ute gɛmɛ, marange ute bɛŋge, sendge ute puusdege,
 ɓulge ute jee danɔayge, nakgen se paac nam tap ɓo mɔɔtn
 'dug ey sum. ¹⁴ K'taad jeege tun maakɔ geger ken ese j'ɔɔ:

«Nakɛj naase maakse 'je paac se gɔtɔga. Maala ute nakgen tɛdsɛn jaay jeege je se se, paac utga naatn. Nakgen bin se mɔɔtn j'aɲ kɔɲ maakɛj gɛgɛrse ki ey sum.»¹⁵ Jee tɛdn zogen lee baado tɛd maala maakɛj gɛgɛr kɛn ese se, naade kic 'daar dɔkɔ ɔɔ beer ɔɔ sɔm dubar se koocɲ dode ki. Gɔtn se naade tɔɔyɔ ɔɔ eem nɔɔ:

¹⁶ «Wɔɔy, wɔɔy nakage, aakki tu gɛgɛr magal, aan gɔɔ mɛnd kɛn tuuso kalgen deer taac boɲ boɲ ute kɛngen cɛɛp taac dɛɲ dɛɲ ɔɔ tɔlo kɔdɔkɛj bi gen daab ute meedgɛ ɔɔ kogen ute rode se!

¹⁷ Maalinɲ ute deninɲ se, maakɛj lɛr kɛn kalaɲ ki sum bo utga paac!»

Gɔtn se, jee tuur markabgen magal magala ute jee tɛdn naabdege ɔɔ jeegen maak ki paac se, ute jeegen tɛd naaba do baar ki paac se, naade kic daar dɔkɔ.¹⁸ Kɛn naade jaay aak saa poodn iinɲ se, tɔɔd tɔɔy ɔɔ:

«Gɛgɛr jaay magal aas te gɛgɛr se, bɛrɛ, gɔtɔga!»

¹⁹ Naade tɔs naaɲa boɔy dodege tu ɔɔ tɔɔd tɔɔyɔ ɔɔ eem nɔɔ:

«Wɔɔy, wɔɔy nakage, aakki tu gɛgɛr magal dooc te maala ɔɔ jeegen ɔk markabgen magal magala do baar ki paac se, naade ɔɲo maala paac gɔtinɲ ki,

ɔɔ maakɛj lɛr kɛn kalaɲ ki sum bo, maalde se utga!»

²⁰ Num naase, jee maakɛj raa kɛn jee Raage,

naase *jee kaanɲ naabm Isage

ute jee taad taar teeco taar Raa ki se,

'tɛdki maak-raapo!

Ute dubar kɛn Raa baano donɲ ki se

naanɲ ɔgsenga sɛɛɛ.

²¹ Gɔtn se maam m'aak kɔdn Raa tɔɔgɔ uuno ko deer aan gɔɔ ko tooto undinɲ maakɛj baar ki ɔɔ deek ɔɔ:

«Taa naan̄ se bo Babilon, geger magal se, j'utu j'an̄ kund
bin kici

ɔɔ mɔɔtn nam an̄ kaak ey sum!

²² Jee kənd kurundge, jee kaage,

jee tuuy kaage ute jee tuuy pulge

mɔɔtn j'aden 'booy 'tedn̄ kaa gəti ki ey sum;

jee tirdge se mɔɔtn j'aden kəŋ gəti ki ey sum.

ɔɔ mɔɔtn nam 'booy keem tooto gəti ki ey sum.

²³ Nam tap bo kaakŋ poodn̄ lɔɔmpɔ gəti ki ey sum

ɔɔ mɔɔtn nam tap bo taadn̄ taa kəkŋ menda gəti ki ey sum,

taa jeegen əko nakŋ zo gəti ki se,

naade bo jee maalgen cir jeegen do naan̄ ki se paac.

Taa naai ute kərdi ken 'lee ted se,

dər l metjil jeegen do naan̄ ki paac.

²⁴ Gətn̄ naai ki se bo gətn̄ k'təɔlo jee taaf taar teeco taar

Raa ki,

jee Raage ɔɔ jeegen paacn̄ k'təɔldə do naan̄ ki se.»

19

Jeege ted̄ maak-raapo gen kəkŋ mend *Goon Baatn Raa

¹ Ken nakgen se jaay deel se, m'booy gəto ted̄ gajalan̄
maakŋ raa ki aan̄ gəɔ dɔɔl jeege den bo ul taara deek ɔɔ:

«Aleluia!

K'təɔmki *Raa taa Raa naajege se,

Raa magala ɔɔ təɔgɔ;

naan̄ bo Debm Kaajŋ jeege.

² Taa nakŋ naan̄ ted̄ paac se met ki ɔɔ te doobina.

Naan̄ ɔjga bəɔrɔ do mend keesn̄ gaabm ken tuj do naan̄a

ute nakgen *kusiŋ ken naan̄ lee ted̄ se.

Raa dabariŋ se taa naan̄ tɔɔlga tɔɔl jee ted̄n̄ naabiŋge.»

³ Ter maam m'booy naade deek daala ɔɔ:

«Aleluia!

Mend keesn̄ gaabm se,

naan̄ bo geger̄ k'toocin̄ jaay saan̄ tiin̄ gen daayum daayum se.»

⁴ Gōtn se magalgen sik-di-kaar-sō ute ne-dimgen sō se, baado erg naan Raa ken in̄g do kaag do ki se, eeminā o deek o:

«Amin! Aleluia!»

⁵ Ter m'booy mind deba gōtn kaag do ki se taad o:

«Naase paac jee tēdn̄ naabin̄ge, jeegen beerin̄, jee aalin̄ maak ki o jee aalin̄ maak ki eyo, paac, k'tōomki Raajje!»

⁶ Ter maam m'booy gōto tēd gajalan̄ aan gōo dōol jeegen den̄ bo taada, aan gōo maan zoor uu uu se o aan gōo Raa ken taat makōno se kici, tōd tōy makōno o:

«Aleluia!

Taa Meljege Raa se, naan̄ bo Sidburku, borse naan̄ uunga gaarina.

⁷ K'tēdki maak-raapjege o o maakjege raapm sakan̄ o *k'nookki Raa!

Taa kaadn̄ Goon Baatn̄ Raa an kuun mendin̄ se aasga o mendin̄ kic lē daapga roṅ aakga bēē bēē.

⁸ Naan̄ j'ēdin̄ uus kal te roṅa, cēēpē, aak bēē o omb birin̄ birin̄.»

O kal ese se je taadn̄ te naabm bēē o ute doobin̄ ken jee Raage lee tēda.

⁹ Gōtn se *kōdn̄ Raa kalan̄ deekum o: «'Raay o: 'Maak-raapo jeege tun k'danjde gen baa kōsn̄ gōtn̄ kōkṅ mend̄ Goon Baatn̄ Raa ki se.» Ter naan̄ taadum o: «Taar se taar mēt ki. Kese taar Raa mala bo taada.»

¹⁰ Gōtn se maam m'erg mētn̄ jēn̄ ki m'je m'an̄ keeme. Naḅo naan̄ deekum o: «Ḍḅo! Ḍṅte 'kerḡṅ naanum ki. Maam kic m'debm tēdn̄ naaba aan gōo naai o aan gōo genaigen aal maakde do taar Isa ken taado se. Anum naai erg naan Raa ki kalin̄ ki sum.» Taa taar ken Isa taado jeege

tu se ʒo, kese ko metn taar ken jee taad taar teeco taar Raa ki taado se.

Nam ooko do sind ki raap lak lak

¹¹ Ter gətn se, maam m'aak maakŋ raa əd wəŋ əd m'aak sindi raap lak lak. Əd debm do ki se roŋ «Debm lee te ken met ki» əd «Debm tuj te ərmiŋ eyo.» Əd naaŋ əj bəərə əd do ute ken met ki. ¹² Kaamiŋ se lɛ aan gəŋ poodŋ ək kəkə. Əd naaŋ ək laatŋ gaariŋge dɛna doŋ ki. Əd k'raaŋiŋ roŋ ro ki əd ro se naaŋ kaliŋ ki sum ʒo jeeliŋa. ¹³ Kal naaŋ uuso se, j'oliŋga kəl maakŋ moos ki. Əd naaŋ mala se, k'daŋiŋ «Taar gɛn Raa.» ¹⁴ Əd dəəl asgargen maakŋ raa ki tuuso kalgen te rodege, cɛpɛ əd taak bɛɛ bɛɛ. Naadɛ tooko do sendge tun raap raapo əd daaniŋa. ¹⁵ Əd debm ken ooko do sind ken raap lak lak se, gərd-jerl aata teeco taariŋ ki gɛn təəl jee do naaŋ ki. «Əd jeege se naaŋ utu adɛ tənd ute sirdŋ k'daapiŋ ute maala*.» Əd naaŋ utu adɛn daal maakŋ dugudŋ maak-taar Raa Sidburku ki ken *kusiŋ aan gəŋ ken k'daal koojŋ biŋ jaay maaniŋ tɛd tətə se. ¹⁶ Ro kaliŋ ki əd ro pɛeliŋ ki se, k'raaŋiŋga raaj roŋ j'ə: Kɛse Gaar gɛn gaariŋge əd Mɛl gɛn mɛlge.

¹⁷ Ter maam m'aak maakŋ kaad ki se, *kədn Raa daar daara. Gətn se, naaŋ əd əy makəŋə əd daŋ yeelgen tiŋŋ maakŋ raa ki raan paac se əd: «'Tuski naapa əd 'baakiro utu aki kəsn kəsn ken Raa tɛdiŋ dɛn se. ¹⁸ 'Baakiro aki kəsn gaariŋgen ooyga kooyo, magal asgarge, bubm asgarge, sendge əd jee tooko do ki, jeegen paacŋ bulge ute jeegen bulge eyo, jeegen j'aalden maak ki əd ute kengen j'aalden maak ki eyo.»

¹⁹ Gətn se ter maam m'aak daa-gaabm deet deetn ken ooko maakŋ baar ki, gaariŋgen do naaŋ ki ute asgardege, naadɛ paac tusu gɛn tɛdn bəərə ute debm ken ooko do

* 19:15 Aak KKR 2.9.

sind ken raap lak lak ute asgaringe se. ²⁰ Anum daa-gaabm se, ken k'cirin se, k'baa k'j'okiina o debm ken ted ron aan go debm taad taar teeco taar Raa ki ken lee ted nakgen deel doa naanin ki jaay lee derl jeege ok nakj kaakj jeele rode ki ken daa-gaaba tondde se o lee erg naan nakj ken k'cociin tecin tec se, naan se kic j'okiina. Naade di se paac k'tok k'j'ombden zere maakj baar poof ken ok nakj aan go kudn poofn ok buluk buluk se maak ki. ²¹ Jee metinge le, debm do sind ki se taldde ute gord-jerle ken teeco taarin ki se. O yodege se yeelge osde te maraadde.

20

**Bubm sitange j'okiin dangay gen baara dupu*

¹ Ter maam m'aak *kocn Raa boyo maakj raa ki o naan ok lekerle gen taa go jerl zuzu se ute zinzi magala jin ki. ² O k-lamaga se naan baa iij-okiina. K-lamagj se naan bo wajj do dokiina o naan bo Bubm sitangen ken k'danin Iblis se kici. Gotn se naan docin te zinzi gen baara dupu. ³ Naan uun undin maakj go ken jerl zuzu se, o dekelin taara don ki o edin nakj ken nam tap bo ok doobm an koj kocf eyo, taa naan motn 'koj derl jee do naan ki eyo bini baar dupu se kaasa. Ken baar dupu se jaay deelga num, j'utu j'an kocn kol nabo koj ting den eyo.

⁴ Ter maam m'aak kaag doge o jee ting do ki se, j'undden kulu gen koj bo do jeege tu o ko jeege k'taldde taa saadn Isa o taa Taar *Raa. Naade se o erg te naan daa-gaab ki eyo o naan nak ken k'cociin tecin tec se eyo o nakj kaakj jeele ken naan tond naan jeege tu ute ji jeege tu se kic, naade ok eyo. Naade se bo jee ken duro daan yoge tu o kosn gaara ute *al-Masi gen baara dupu se. ⁵ Naade se bo jee ken utu dur deet deet daan yoge tu o yogen kuuy se le, koj dur eyo bini baar dupu se deel jaayo.

⁶ Maak-raapo jeege tun *salal ken Raa durdeno deet deet

daan yoge tu se. Taa yo gen k-dige se ade kəŋ tɛdn̄ dim eyo. Naade se utu tɛdn̄ jee tɛdn̄ sɛrkge gen Raa ɔ te gen al-Masi. Ɔ naade se utu kɔsn̄ gaara gen baara dupu te al-Masi.

**Bubm sitange bɔɔrɔ ɔsinga*

⁷ Ken baara dupu jaay deelga num, Bubm sitange se j'utu j'an̄ kɔɔdn̄ naatn̄ maakŋ danɔay ki. ⁸Ɔ naan̄ utu baa dɛrl̄ jeegen mɛtn̄ naan̄ ken kaam ɔɔ paacŋ ken k'danɔde utu ro Gog ɔ Magog* se. Naade utu tusn̄ dɛna aan gɔɔ kɛesn̄ maakŋ baar ki gen baa tɛdn̄ bɔɔrɔ. ⁹Naade wɔkŋ dɔɔdn̄ do naan̄ paac ɔ baado gurug ɔ jee Raagen maakŋ gɛgɛr ken Raa jɛŋ se. Nabo poodo bɔɔyo maakŋ raa ki baado ɔsde paac. ¹⁰Ɔ Iblisn̄ ken lee dɛrlde se j'uun̄ j'undin̄ maakŋ baar pood ken ɔk nakŋ aan gɔɔ kudn̄ poodn̄ ɔk buluk buluk se. Kɛse ɓo gɔtn̄ daa-gaaba ute debm ken tɛd rɔŋ aan gɔɔ debm taad taar teeco taar Raa ki se, k'side maak ki. Ɔ gɔtn̄ se, nɔɔrɔ katara, naade dabar gen daayum daayum.

Bii kɔjŋ bɔɔr kaam mɔɔtn̄

¹¹ Gɔtn̄ se tɛr maam m'aak kaag do magal raap raapo ɔ debm inɔ do ki se. Maakŋ raa ute do naan̄ se aan̄ iig naanin̄ ki kilu. ¹²Tɛr maam m'aak jee ooyga kooyo paac: jee j'aaldɛn̄ maak ki ɔ jee j'aaldɛn̄ maak ki ey se daar daar naan̄ kaag do ki se. Ɔ gɔtn̄ se, k'tɔɔd k'taal kitapge. Ɔ m'aak kitapm kuuy se j'ɔɔd j'aalina ɔ naan̄ se Kitapm Kaaja. Ɔ jee ooyga kooy paac se, j'ɔjde bɔɔrɔ do nakge tun naade tɛda jaay k'raanin̄oga raan̄ maakŋ kitapge tun ese se. ¹³Maane lɛ, jee ken naan̄ tɔɔldɛno paac se, naan̄ baandɛno. Yo ute bɛe yoge kic baano ute yodegen ken

* 20:8 Gog ɔ Magog se taad te ro taa naan̄gen jeenge jee wɔy jee Raage. Aak Ezk kɔŋ 38 ɔ 39.

naade təkdeno se. Ɔo yoge se naŋa naŋa kic bo j'ɔjɪn bɔɔɔ do nakge tun naan tɛdo. ¹⁴ Gɔtn se Yo ute bee yoge se, k'tos k'l'ɔmbde maakŋ baar poof ki. Ɔo maakŋ baar poof ken se bo gɔtn yo gen k-dige se. ¹⁵ Debm jaay k'l'ɔŋ te roŋ maakŋ Kitapm Kaaj ki ey se, naan se j'an kuun kundin maakŋ baar poof ki.

21

Maakŋ raa ute do naanŋ kiji

¹ Ter maam m'aak maakŋ raa kiji ute do naanŋ kiji taa maakŋ raa ute do naanŋ do dɔkin se le, aan iigga ɔ baar se tɛd gɔto. ² Maam m'aak geger *salal ken k'danin Jeruzalem kiji ken *Raa bɔɔyino maakŋ raa ki. Geger se daapga roŋ aan gɔo mend ken daapga roŋa inŋ aak kaak kaam gaabin se. ³ Gɔtn se, maam m'booy mind deba gɔtn kaag do ki ɔd ɔy makɔnɔ deek ɔ: «Borse Raa ɔndga *kɔrorin daan jikilimge tu ɔ naanŋ utu ting te naade ɔ naade se tɛdn jeenge. Raa mala ting te naade ɔ naanŋ bo tɛdn Raade. ⁴ Naanŋ utu aden kɔtn kaa-maande. Yo tɛdn gɔto, kɔl doa, tɔɔyɔ, dubar, naade se paac mɔɔtn 'tɛdn gɔto, taa duni do dɔkin se, 'tɛdga gɔto.» ⁵ Ɔo debm ken inŋ do kaag do ki se deek ɔ: «Borse, nakge paac maam m'tɛdina tɛdga kiji.» Ter naanŋ deekum ɔ: «'Raanŋ ɔ: deer deer, taar se taar met ki!»

⁶ Ter naanŋ taadum ɔ: «Borse, naaba aasga doobin ki. Maam bo m'Alpa ɔ m'Omega, maam bo m'kupm meta ɔ m'taar tɔlina. Ɔo debm maane tɔlinŋ num, baado ɔ maam m'anŋ kɛdn maan ken ɛd kaaja se cɛɛ. ⁷ Ɔo debm jaay cirga se, naanŋ utu 'kɔsn kaagŋ bea, ɔ kaag bee naanŋ kɔs se je deekŋ ɔ maam m'anŋ tɛdn Raana ɔ naanŋ am tɛdn goonuma. ⁸ Num ganŋ jee ɔk nakge paac ɔnŋ eyo, jee tuj ɔrmdege, jee tɛd nakgen *kusina, jee tɔl jeege, jee kɛesn mendge te gaabge, jee ooj rode, jee maragge ute jee

taar-kōobge, paac se utu baa maakŋ baar pood ken ok nakŋ aan gōo kudŋ poodŋ ok buluk buluk se. Kese bo gōtn ken k'daŋiŋ yo gen k-dige se.»

Jeruzalem ken kiji

⁹ Gōtn se maakŋ *kōdŋ Raage tun cilin ken ok *kōōpm dōoc te dubar se, deb kalaŋ baado ŋjuma oō deekum oō: «'Baado, m'ai taadŋ mend *Goon Baatŋ Raa ken utu aŋ kōk se.» ¹⁰ Gōtn se *Nirl Raa bōoy dom ki oō uun olum oō ko ken magala oō jerle oō naaŋ taadum geger *salal ken k'daŋiŋ Jeruzalem se oō geger se bo ken maam m'aakiŋo Raa bōoyiŋo bōoy maakŋ raa ki se. ¹¹ Oō maakŋ geger ken ese se, tōogŋ Raa wōoriŋ keley oō wōoriŋ aan gōo ko ken te ron, ken k'daŋiŋ jasp oō jasp se tec aan gōo maan tood yel yel se. ¹² Geger se ok durdur oō durduriŋ se jerle oō paata. Naaŋ ok taa dōobge sik-kaar-dio oō taa dōobgen sik-kaar-di se ok kōdŋ Raage tak tak. Oō taa dōobgen se k'raaŋde ro taa bee gaan *Israelgen sik-kaar-di se ro ki. ¹³ Taa dōobgen sik-kaar-di se k'tōōdde gōto kaam sōo: kaam kaada tookŋo se ok taa dōobo mōto. Kaam kaam kooko se ok taa dōobo mōto, kaam kaam bōoyo se, ok taa dōobo mōto oō kaam kaada toocŋ kic ok taa dōobo mōto. ¹⁴ Oō durdur geger se le k'rees koge sik-kaar-dio do naapge tu jaay j'iiniŋ do ki. Oō kogen sik-kaar-di se k'raaŋiŋ ro gen jee kaan naabm Goon Baatŋ Raagen sik-kaar-di se rodege tu.

¹⁵ Oō debm ken daar taad te maam se, ok nakŋ dōoŋiŋ gōto jiiŋ ki oō nakŋ dōoŋiŋ se le gen daab. Gōtn se geger, taa dōobinge oō durduriŋge se paac, naaŋ dōoŋde. ¹⁶ Oō geger se, kaam mendiŋ ute kaam gaabiŋ se k'dōoŋde se aas kaas te naapa. Naaŋ dōoŋiŋ ute nakŋ dōoŋo se. Oō dōoŋiŋ se ŋŋiŋ staad* dupu-sik-kaar-dio (12 000). Naaŋ dōoŋ kaam

* 21:16 *Staad kalaŋ se baa baa kaasn nakŋ metir kaar-dio.*

gaabiṇa kaam mendiṇa ḁ kaam jerliṇ ook kook se, naaṇ ḁṇḁe aas kaasa. ¹⁷ Naaṇ ḁḁj durdur ḁ ḁḁjiṇ se, ḁṇiṇ aas cili kaar-te-si-sḁḁ-kaar-sḁḁ (144)[†]. ḁḁ kḁḁn Raa ḁḁjiṇ ute cili aan gḁḁ gen jikilimge se sum. ¹⁸ Durdur gen geger j'iiniṇ te ko ken k'dariṇ jasp. ḁḁ geger se le, paac k'tediṇ te daab. ḁḁ daabiṇ se le, daabm salal ḁḁ tood yel yel aan gḁḁ maane. ¹⁹ Kogen jaay j'uuno metn durdur geger ese se, k'tamariṇo ute napar kogen te rode ḁḁ taak beḁ beḁ. Ko ken j'uuno meta deet deet se, roṇ jasp. Gen k-dige se, k'dariṇ sapir ḁḁ ko se zḁḁr zḁḁrḁ. Gen k-mḁḁḁge se, k'dariṇ kalsedoan. Naaṇ se raaj zḁḁr zḁḁrḁ. Ko gen k-sḁḁge se roṇ emorid. Naaṇ se zḁḁr cidid. ²⁰ Ko gen k-miige se, roṇ sardoan. Naaṇ se aac deṇ. Ko gen k-mḁḁḁge se, roṇ kornalin. Naaṇ se aac ilim kilimi. Ko gen k-cilige se, roṇ krizolit. Naaṇ se zḁḁr ḁmb met ki biriṇ biriṇ. Ko gen k-martage se, roṇ beril. Naaṇ se zḁḁr kḁḁs kḁḁsḁ. Ko gen k-jernanḁge se, roṇ topaz. Naaṇ se kḁḁs kḁḁsḁ. Ko gen k-sikge se, roṇ krizopraz. Naaṇ se zḁḁr kḁḁs kḁḁs met ki. Ko gen k-sik-kaar-kalaṇ se, roṇ iasint. Naaṇ se zḁḁr ilim kilim met ki. Ko gen k-sik-kaar-di se, roṇ amatist. Naaṇ se zḁḁr ilim kilimi. ²¹ Taa ḁoobiṇgen sik-kaar-di se, ḁk meedgen te rode se sik-kaar-dio. ḁḁ taa ḁoobo bo ḁk meede kalaṇ tak tak. ḁḁ geger se bḁḁriṇ se paac te daab ḁḁ daabiṇ se salal ḁḁ tood yel yel aan gḁḁ maane.

²² Gaṇ maakṇ geger se, maam m'aak te *Bee Raa eyo taa Meḁjege Raa Sidburku ute Goon Baatn Raa utu gḁḁn ese ḁḁ naade se bo Bee Raa mala. ²³ Geger se je kaad eyo ḁḁ je laap eyo taa Raa mala te *nookiṇa ḁḁ Goon Baatiṇ bo, wḁḁrde. ²⁴ Metjil jee do naaj ki paac se, naaṇ bo lee wḁḁrden gḁḁḁ. ḁḁ gaariṇgen do naaj ki se utu ano baa te maaldege se paac maakṇ geger ken ese. ²⁵ Geger se, taa

[†] 21:17 kḁḁse aan gḁḁ metir 65.

doobinge k'gaasde eyo, taa gōtn ese nōrō gōtō. ²⁶ Gōtn se jee do naan ki ano baa ute maaldege ute nakn koondege maakn gegēr ken ese. ²⁷ Ḑo nakgen jig eyo, kōn kēnd maakn gegēr ken ese eyo. Ḑo jee tēdn nakgen *kusiñ ken ok taad eyo ute jee taad taar-kōōbō, naade se kici 'lōn kēnd maakn gegēr ken ese eyo. Anum jee kēnd maakn gegēr ken ese se, jee ken k'raanḡa raan rodege maakn Kitapm Kaajñ gen Goon Baatn Raa ki se jaayo.

22

¹ Ter *kōdn Raa taadum oolo ken ok maan ken ed kaaja. Ool se iinō gōtn kaag do *Raa ki ute gen *Goon Baatn Raa ki. Ḑo ool se maaniñ tood yel yel. ² Ool se ooy teec daan bōr ken maakn gegēr ki. Ḑo kaagñ ken ed kaaja jeege tu se daar jēñinge tu. Kaagñ se maakn baar ki se naan ooj dōol met sik-kaar-dio. Ḑo maakn laap ki tak bo naan oajo. Ḑo kambin se bo ken lee ed lapiā metjil jikilinge tu paac. ³ Maakn gegēr ken ese se, nakgen k'naamdega naam se tēdn gōtō. Kaag do Raa ute gen Goon Baatn Raa se 'tēdn gōtn ese Ḑo jee tēdn naabm Raage se utu an lee keeme. ⁴ Naade utu kaakñ daan kaamina Ḑo ro Raa se j'utu j'adesin raan do naandege tu. ⁵ Gōtn naane se, nōrō gōtō. Kaada ute lōompō se, nam tap bo je ey sum, taa Meljege Raa mala utu aden wōr gōtō. Ḑo naade se utu 'kōsn gaara ute naan gen daayum daayum.

Ḑere, Isa utu baado

⁶ Ter *kōdn Raa taadum Ḑo: «Deer deer, taar se taar met ki. Meljege Raa ken edo Nirlin jeege tun taad taar teeco taarin ki se, naan debm olo kōdn gen taadn nakgen oopga baat utu kaan se jee tēdn naabinge tu.»

⁷ Isa deek Ḑo: «'Booyki! Ḑere, maam m'ōopga gōrō m'utu m'ade baa. Maak-raapo deb ken booy uun taar ken

k'taadīn maakŋ kitap kēn ese se, taa taar se teeco taar Raa ki.»

⁸ Debm kēn booyo ɔ aako nakgen deel paacŋ ese se, kese maam Jan. Kēn maam jaay m'booyo ɔ m'aako aas se, maam m'ooc mētn jē kōdn Raa kēn taadum nakgen deel ese se, m'je m'aŋ keeme. ⁹ Nabo naan taadum ɔ: «Ōŋɔ! Ōŋte 'kergŋ naanum ki. Maam kic m'debm tēdn naaba aan gɔɔ naai ɔ aan gɔɔ genaaigen jee taad taar teeco taar Raa ki ute jee kēn booy uun taar kēn k'raaŋiŋ maakŋ kitap kēn ese se. Anum naai se, eem Raa kaliŋ ki sum!»

¹⁰ Ter naan deekum ɔ: «Taargen kēn maakŋ kitap kēn ese se, teeco taar Raa ki; ɔŋte 'koyiŋa, taa kaadn kēn Raa an tēdn nakgen se ɔɔpga gɔɔɔ. ¹¹ Bin se, debm kēn jaay tēd naka te doobiŋ ey se, ŋ'tēd ŋ'baan sak sak ɔ debm tēdn nakgen jig ey se kic lē, ŋ'tēdn ŋ'baa sak sak. Num debm tēd naka ute doobiŋa, ŋ'tēd ŋ'baa te naaniŋa ɔ debm kēn *salal se, ŋ'tēdn salal ŋ'baa te naaniŋ kici.»

¹² Isa deek ɔ: «'Booyki! Berε, ɔɔpga gɔɔɔ maam m'utu m'ade baa. ɔ kēn maam m'ade baa se, m'ano baa ute nakŋ kēn naŋa naŋa kic bo utu m'aŋ kēdn bediŋ do nakgen tun naan tēdɔ. ¹³ Maam se m'Alpa ɔ m'Omega*, maam bo m'debm m'deete ɔ debm kaam mɔɔtn. ɔ maam bo m'kupm meta ɔ m'taar tɔliŋa.»

¹⁴ «Maak-raapo jeege tun lee tug kaldεge. Ute naan se naade ɔk doobo gen kɔsn koojŋ kaagŋ kēn εd kaaja maakŋ geger kēn ese se ɔ kɔŋ kēnd te taa doobo. ¹⁵ Num gaŋ jee tēdn nakŋ ɔkɔŋge, jee ooj rodege, jee kēsn mendge ute gaabge, jee tɔl jeege, jee maragge ɔ jee lee tēd taar-kɔɔbge se, naade se paac 'kɔɔpm naatn.»

¹⁶ «Maam m'Isa m'ɔlo kɔdum taa 'baa tēdn saadum naan *eglizge tun gɔtn baa se paac. Maam se, m'teeco mētjil gen Gaar *Daud ki ɔ maam bo Bebeεε.»

* 22:13 Aak Apok 1.8.

¹⁷ Gətn se Nir! Raa ute mēnd *Goon Baatn Raa deek ə: «'Baado!» Ə dəbm kēn booyga taar se kic ʔo ŋ'deek ŋ'ə: «Ŋ'baado! Debm kēn maan təliŋa ə je kaay maan kēn ɛd kaaja se, ŋ'baado ŋ'kaay cərə.»

Jan taad naŋ taariŋa

¹⁸ Jee paacŋ kēn booy taar Raa kēn k'raaŋiŋ maakŋ kitap kēn teeco taar Raa ki ese se, maam Jan m'deeksen m'ə: dəbm jaay ziid taara do taar kēn se num, Raa kic utu aŋ ziidŋ dubar kēn k'raaŋiŋ maakŋ kitap ki se do ki. ¹⁹ Ə taar Raa kēn k'raaŋiŋ maakŋ kitap kēn teeco taar Raa ki ese se jaay, dəbm ədŋ naatn ute kēn kalaŋ se, naaŋ se 'kəŋ kəsn koojŋ kaagŋ kēn ɛd kaaja se eyo ə 'kəŋ kēnd maakŋ geger kēn *salal se ey kici.

²⁰ Ter Isan kēn taad nakgen ara se taad ə: «Deere, maam se əppga gəwə m'utu m'baado.»

*Amin! Məljege Isa, 'baado!

²¹ Əŋ Məljege Isa asen tɛdŋ bɛɛŋ naase ki paac.

Kitapm ken Raa doko kiji ute jeege
New Testament in Kenga

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenga

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenga

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

